

Anton de Kom Universiteit van Suriname
Bibliotheek

APPROVAL

NAAM: *Shannon Murg*

verleent aan de AdeKUS kosteloos de niet-exclusieve toestemming om haar/zijn afstudeerscriptie binnen de institutional repository beschikbaar te stellen aan gebruikers binnen en buiten de AdeKUS.

Paramaribo, ... *8-12-2016*

Handtekening... *S. Murg*

ANTON DE KOM UNIVERSITEIT VAN SURINAME

Faculteit der Maatschappijwetenschappen

Studierichting Rechten

DE RECHTEN VAN GEDETINEERDEN

Thesis ter verkrijging van de graad van Bachelor of Laws (LLB)

Murg, Shannon C. R.

Begeleider: Mw. mr. M. Waterval LLM

Paramaribo, juni 2014

Inhoudsopgave

Voorwoord

Lijst van afkortingen

Inleiding	1
1. Het gevangeniswezen en de gedetineerden	3
1.1. Het gevangeniswezen.....	3
1.2. De gedetineerde	7
2. Belangrijke internationale en nationale wetgeving ten aanzien van de rechten van de gedetineerden in Suriname	10
2.1. De Verdragen die door Suriname zijn geratificeerd en aan de gedetineerden rechten toekennen	10
2.2. De nationale wetgeving.....	15
3. Het toezicht op de naleving van de rechten van de gedetineerden	19
3.1 Het toezicht op internationaal gebied	19
3.2. Het toezicht op nationaal gebied.....	25

Conclusies en aanbevelingen

Bronvermeldingen

Bijlage:

Standard Minimumrules for the Treatment of Prisoners

Voorwoord

Om mijn bachelor studie Rechten aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname met succes af te ronden schrijf ik mijn thesis met als titel ‘ De rechten van de gedetineerden’. Vanaf mijn kinderen jaren werd ik geconfronteerd met het onderwerp mensenrechten, maar dan meer over kinderrechten. Je werd toen geleerd wat je rechten en je plichten zijn en ook wat je moest doen als je rechten werden geschonden. Als bijvoorbeeld een kind seksueel was misbruikt werd de dader opgepakt, berecht en gevangen gehouden. Vanuit de gemeenschap kreeg je dan de volgende reacties te horen: ‘vermoord die man mang kan toch niet, sluit hem levenslang op, hoe kan het dat hij zo weinig gevangenis straf krijgt?’. Deze reacties gaven mij vaak de indruk dat de gevangene geen rechten meer had op het moment hij/zij gevangen werd gehouden voor het plegen van een strafbare feit. Dit bleek uiteindelijk niet zo te zijn, maar er wordt in het dagelijks leven niet vaak gesproken over de rechten die de gedetineerden bezitten. Vandaar ik het heel interessant vond om het in mijn thesis onderzoek te hebben over deze rechten. Ik hoop dat ik met mijn thesis de nodige informatie verschaft aan een ieder die het zal lezen.

Ten eerste gaat een woord van dank uit naar mijn ouders in het bijzonder mijn moeder voor haar ondersteuning en begrip in al mijn studiejaren zonder haar had ik het zeker niet zo uitstekend gedaan. Ten tweede gaat een woord van dank uit naar mijn begeleider Mw. mr. M. Waterval LL.M voor haar bijdrage aan het totstandkomen van mijn thesis en voor het feit dat ze altijd beschikbaar was. Verder bedank ik ook Mw. mr. J. Headley voor haar goed advies. Tot slot bedank ik een ieder die op welke wijze dan ook een bijdragen heeft geleverd voor de totstandkoming van mijn thesis.

Murg Shannon C.R.

Paramaribo, juni 2014

Lijst van afkortingen

Art. = artikel

AVRM = Amerikaans verdrag voor de Rechten van de Mens

BUPO = Internationaal verdrag inzake Burgerrechten en Politieke rechten

GW = Grondwet van de Republiek Suriname

IACHR = Inter-Amerikaanse Commissie voor Mensenrechten

OAS = De Organisatie van Amerikaanse Staten

PB = Penitenciaire besluit

SMR = Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners

Sr = Surinaams wetboek van strafrecht

UPR = Universal Periodic Review

UVRM = Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

VN = Verenigde Naties

WD = Wet Delinquentenzorg

Inleiding

In Artikel 16 lid 1 van de grondwet van Suriname staat : ‘Een ieder heeft het recht op persoonlijke vrijheid en veiligheid’. Als een persoon van zijn vrijheid is beroofd geeft lid 3 van dit artikel aan : ‘een ieder die van zijn vrijheid is beroofd heeft recht op een behandeling overeenkomstig de menselijke waardigheid’. Dit is namelijk één van de belangrijkste rechten voor een gedetineerde. Maar wat wordt er bedoeld met ‘de menselijke waardigheid’ ? Het idee van menselijke waardigheid is een fundament van de mensenrechtenidee. In de preambules van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de VN-verdragen van 1966 wordt over de (inherente) waardigheid van de menselijke persoon gesproken. De Universele verklaring van de Rechten van de Mens stelt ook dat het bestaan van de mens moet voldoen aan de menselijke waardigheid en dat mensen gelijk zijn in waardigheid en rechten. Volgens deze verklaring is de menselijke waardigheid een van de beginselen van de universaliteit van mensenrechten¹.

Mensenrechten zijn belangrijk omdat zij tot doel hebben de menselijke waardigheid van ieder mens te beschermen. Het idee van menselijke waardigheid is in de loop van de geschiedenis ontstaan en is aan verandering onderhevig. Opvattingen over de positie van het individu ten opzichte van de machthebbers veranderen door de geschiedenis heen. Wat eerst normaal was, vinden we nu barbaars of crimineel. Slavernij en mensenhandel zijn daar goede voorbeelden van. Het recht past zich steeds aan maatschappelijke ontwikkelingen. Het begrip mensenrechten is dan ook niet vanuit de rechtswetenschap ontwikkeld, maar is tot stand gekomen in een lange politieke en sociale geschiedenis. Mensenrechten komen voort uit een ontwikkeling van emancipatie. Alle mensen zijn gelijkwaardig en hebben dezelfde rechten. Mensenrechten zijn er om burgers tegen machtsmisbruik van de overheid te beschermen. Ze leggen de bevoegdheden van de overheid aan banden. Zo heeft bijvoorbeeld iemand die door de politie gearresteerd is, recht op bijstand van een eigen advocaat. Mensenrechten leggen aan de overheden 'negatieve verplichtingen' op. Dat zijn verplichtingen om bepaalde handelingen niet te doen en daardoor geen mensenrechten te schenden. Daarnaast leggen mensenrechten ook 'positieve verplichtingen' op die staten opdragen om zich juist in te spannen en actief bepaalde maatregelen te treffen. De overheid moet bijvoorbeeld zorgen voor behoorlijke gevangenisomstandigheden² voor de gedetineerden, maar wordt dit inderdaad gedaan in Suriname? In de praktijk merk je bijvoorbeeld op dat de gevangencellen meer gedetineerden bezitten dan er voor zo een cel geschikt is.

Naast de mensenrechten die voor ieder mens bestemd zijn heeft een gedetineerde ook andere rechten waarop die zich mag beroepen. Mijn thesis onderzoek zal voornamelijk gaan over welke rechten een gedetineerde zoal heeft en of deze rechten ook worden nageleefd.

Mijn probleemstelling luidt als volgt : **Hoe is het gesteld met het toezicht op de naleving van de rechten van gedetineerden?**

¹ <http://www.amnesty.nl/mensenrechten/encyclopedie/menselijke-waardigheid> (bezocht 27 jan 2014)

² <https://mensenrechten.nl/wat-zijn-mensenrechten/wat-zijn-mensenrechten> (bezocht 27 jan 2014)

Hierbij dienen enkele subvragen beantwoord te worden zoals:

- Wat is het belang van een gevangenisstraf?
- Wie is een gedetineerde?
- Welke rechten hebben de gedetineerden volgens verdragen en de nationale wetgeving?
- Wat houdt toezicht op de naleving van de rechten van de gedetineerden in?
- Wie is belast met het toezicht?

Methode van onderzoek

Mijn onderzoek is gebaseerd op literatuur, verdragen, de Surinaamse wetgeving die betrekking heeft op de gedetineerden en de nodige interviews voor een beter inzicht hoe het allemaal toegaat in de praktijk. Ik zal mijn onderzoek afbakenen tot de belangrijkste verdragen die voor Suriname gelden en door Suriname zijn geratificeerd. Verder zal ik het voornamelijk hebben over de mannelijke gedetineerde in een penitentiare inrichting.

Opbouw thesis

In hoofdstuk 1 zal ik het hebben over het gevangeniswezen en de gedetineerde zelf. In hoofdstuk 2 worden de rechten van de gedetineerden besproken en zal ik ingaan op de internationale en nationale bepalingen hieromtrent. Hoofdstuk 3 zal gaan over het toezicht op de naleving van de rechten van de gedetineerden.

Mijn thesis sluit ik vervolgens af met conclusies en aanbevelingen waarmee ik een bijdrage beoog te leveren aan verbetering van het Surinaams detentierecht.

1. Het gevangeniswezen en de gedetineerden

1.1. Het gevangeniswezen

Het gevangeniswezen in Suriname valt onder de algemene leiding van de Minister van Justitie en Politie (artikel 9 lid 1 WD). Bij beschikking heeft deze een Dienst der delinquentenzorg in het leven geroepen. Deze dienst heeft, onderleiding van een diensthoofd, tot taak ‘de gecoördineerde uitvoering van alle werkzaamheden (zowel de preventieve en de curatieve zorg als de nazorg), die met de criminele politiek in verband staan’³ dus het praktische uitvoeren van het vonnis dat door de Kantonrechter is gewezen. In dit kader wordt jaarlijks door het Ministerie van Justitie en Politie een door de Regering goedgekeurd budget aan de Hoofdafdeling Delinquentenzorg toegekend. Samen met de Reclasseringsafdeling en het Korps Penitentiaire Ambtenaren (K.P.A.) wordt gewerkt aan een verantwoorde terugkeer van gedetineerden in de samenleving. Op de website is aangegeven dat de Hoofdafdeling Delinquentenzorg recht van bestaan heeft, door het feit dat ze sedert haar oprichting heeft meegewerkt aan een goede resocialisatie van de gedetineerden in de maatschappij⁴. De Dienst Delinquentenzorg is niet verantwoordelijk voor de verzorging en bejegening van hen die in de politiecellenhuizen verblijven; die verantwoordelijkheid berust bij de politiecommandanten. Naar schatting bevinden zich dagelijks meer dan 1000 personen in de politiecellenhuizen. De meeste daarvan zitten daar – in strijd met art. 3 WD – op titel van in verzekeringstelling of bewaring, maar het komt ook voor dat onherroepelijk veroordeelden daar als ‘passant’ moet verblijven wegens plaatsgebrek in de penitentiaire inrichtingen⁵.

Het gevangeniswezen is ondergebracht bij de afdeling Beheer der inrichtingen van het ministerie van Justitie. Deze afdeling verzorgt onder meer de inspectie van het gevangeniswezen en geeft leiding aan de directies van de afzonderlijke inrichtingen. De inrichtingen worden geleid door penitentiaire directeurs, bijgestaan door onderdirecteuren. Voor deze leidinggevenden gelden bijzondere opleidingseisen een directeur dient academisch geschoold te zijn of tenminste een hogere beroepsopleiding te hebben gevolgd. Een onderdirecteur dient tenminste een hogere beroepsopleiding te hebben gevolgd. Men kan alleen tot directeur worden benoemd als men over een ruime ervaring beschikt en ouder is dan 35 jaar. De dagelijkse bejegening van de gedetineerden geschiedt door het korps penitentiaire ambtenaren (artikel 1 c t/m i PB).

De inrichtingen die onder de dienst der delinquentenzorg vallen zijn:

- De penitentiaire inrichting aan de Duisburglaan te Paramaribo;
- De centrale penitentiaire inrichting Santo Boma in het district Wanica;

³Het surinaamse detentierecht is aan herziening toe, R.P. Baidjnath Panday en G. de Jonge, 2007, p.43-44 en Wet Delinquentenzorg

⁴<http://www.delinquentenzorg.sr/smartcms/default.asp?contentID=596> (bezoekt 27 jan 2014) en Wet Delinquentenzorg

⁵Het surinaamse detentierecht is aan herziening toe, R.P. Baidjnath Panday en G. de Jonge, 2007, p. 42 en Wet Delinquentenzorg

- De penitentiaire inrichting Hazard te Nickerie⁶.

De voornaamste taken van deze penitentiaire inrichtingen zijn:

- In bewaring neming van personen die op bevel van het openbaar gezag of krachtens rechterlijke uitspraak van hun vrijheid zijn ontnomen (preventief gehechten, gegijzelden, vreemdelingen, illegalen e.d.) executie van de door de rechter opgelegde vrijheidsstraffen te weten gevangenisstraf en hechtenis.
- Het bewaken, beveiligen en begeleiden (resocialisatie) van personen die binnen deze inrichtingen worden ondergebracht⁷.

Om de overvolle politiecellen toen te ontlasten was er in 2003 een aanvang gemaakt met de bouwwerkzaamheden van het Huis van Bewaring- Santo Boma. Op 11 augustus 2008 werden er alvast 75 penitentiaire ambtenaren uit de verschillende Penitentiaire inrichtingen overgeplaatst naar het Huis van Bewaring- Santo Boma. Er werd toen "droog" gedraaid omdat de officiële opening nog niet had plaatsgevonden. Op 08 december 2008 vond de officiële ingebruikname plaats. Op 09 december 2008 werd de eerste groep van 40 arrestanten vanuit politiepost Limesgracht opgenomen. Op 11 december 2008 werden er toen 21 arrestanten opgenomen. Maximale bestand van het Huis van Bewaring - Santo Boma. In het Huis van Bewaring - Santo Boma worden uitsluitend mannelijke bewoners ondergebracht. Het Huis van Bewaring heeft een maximale bestand van 594 personen en is verdeeld over vier (4) afdelingen. Elke afdeling heeft een boven- en benedenverdieping. De benedenverdieping telt 39 kamers van 6 personen per kamer, 3 isolatiekamers van 3 personen per kamer en 12 strafcellen van 2 personen per cel. De bovenverdieping telt 53 kamers van 6 personen per kamer en 12 strafcellen van 2 personen per cel. De afdelingen hebben als aanduiding de letters A t/m H. Afdeling A heeft een maximale bestand van 48 bewoners, afdeling B 66 bewoners, afdeling C 84 bewoners, afdeling D 54 bewoners, afdeling E 90 bewoners, afdeling F 66 bewoners, afdeling G 102 bewoners en afdeling H 84 bewoners⁸.

Een gevangenis is een samenvattende benaming voor de instellingen waar verdachten worden opgesloten gedurende het vooronderzoek en veroordeelden zijn gehuisvest om hun straf uit te zitten⁹. Echte gevangenis, inrichtingen die special bestemd zijn om als zodanig bedoelde vrijheidsstraf ten uitvoer te leggen, bestaan nog maar betrekkelijk kort, namelijk sedert de 16e eeuw. Toch waren er al sedert het einde van de zesde eeuw in het canonieke recht vormen van vrijheidsbeneming ontwikkeld, aanvankelijk bedoeld voor monniken, nonnen en clerici, maar naderhand eveneens toegepast op leken ter bescherming tegen de schande van publieke boetedoening. Het Amsterdamse rasp- en spinhuis (resp. van 1596 en 1598), opgericht in de geest van Derick Volckertszoon Coornhert's 'Boeventucht ofte middelen tot minderjarigen der schadelijke ledighangers' hebben ook in het buitenland veel navolging gevonden.

⁶Het surinaamse detentierecht is aan herziening toe, R.P. Baidjnath Panday en G. de Jonge, 2007, p. 44 en Penitentiaire besluit

⁷ <http://www.delinquentenzorg.sr/smartcms/default.asp?contentID=595> (bezocht 27 jan 2014)

⁸ <http://www.delinquentenzorg.sr/smartcms/default.asp?contentID=583> (bezocht 27 jan 2014)

⁹ <http://www.encyclo.nl/begrip/gevangenis> (bezocht 30 jan 2014)

In deze tuchthuizen werden evenwel zeker niet alleen maar veroordeelden vastgehouden die verbeterd moesten worden door het verrichten van zware arbeid (zoals raspen van hout voor de verfindustrie). Ook vele andere, niet in de samenleving geaccepteerde mensen werden er opgesloten, zoals zwervers, werklozen, psychisch gestoorden en zwakzinnigen. De categorieën van op te sluiten mensen werden aanvankelijk nauwelijks onderscheiden en gescheiden.

Voor de maatschappelijke problematiek, die in hun gedrag, leefwijze of psychische gesteldheid werd ervaren, gold één en hetzelfde als remedie: eliminatie in een instituut¹⁰.

Artikel 2 WD geeft aan dat de inrichtingen in Suriname worden verdeeld in :

- de penitentiaire inrichtingen, en
- huizen van bewaring.

Artikel 3 WD geeft de bestemming van de inrichtingen aan:

- De penitentiaire inrichtingen zijn voor de tenuitvoerlegging van gevangenisstraf bestemd.
- De huizen van bewaring zijn bestemd voor:
 1. De tenuitvoerlegging van bevelen van in verzekeringstelling, bewaring, gevangenneming en gevangenhouding;
 2. de tenuitvoerlegging van principale en vervangende hechtenis;
 3. de opnemng van alle andere personen, aan wie krachtens rechterlijk bevel of door het openbaar gezag rechtens de vrijheid is ontnomen, voor zover geen andere plaats voor hen is bestemd;
 4. het verblijf van doortrekkende gevangenen en andere onder verzekerde bewaring vervoerd wordende personen¹¹.

Art. 7 lid 1a WD maakt het mogelijk, dat als na veroordeling tot gevangenisstraf de werkelijke straftijd drie maanden of minder bedraagt, dit restant in een huis van bewaring ten uitvoer wordt gelegd. Voort zegt dit artikel (lid 1 b) dat principale of vervangende hechtenis ook in een gevangenis ten uitvoer kan worden gelegd. Dat betekent, dat als men toch al in een gevangenis verblijft en aansluitend nog een principale of vervangende moet ondergaan, er geen overplaatsing naar een huis van bewaring nodig is. Er zijn geen bijzondere zorgafdelingen voor kwetsbare gedetineerden. Van verslaafdenbegeleidingsafdelingen is geen sprake en voor de opvang van gedetineerden met een – al of niet tijdelijke – geestelijke stoornis beperken de voorzieningen zicht tot medische begeleiding en eventuele doorverwijzing voor opname in een psychiatrische inrichting.

Voor de opnemng van vrouwen moeten volgens art. 6, eerste lid WD afzonderlijke inrichtingen of gedeelten daarvan worden aangewezen. In de praktijk fungeert het cellenhuis te Geyersvlijt als

¹⁰ Kort begrip van het detentierecht, C. Kelk, 1993, p. 35-36

¹¹ Wet Delinquentenzorg

zodanig voor onveroordeelde vrouwen. In Santo Boma is een afdeling voor veroordeelde vrouwen bestemd¹².

Een gevangenisstraf : hoofdstraf in het commune strafrecht voor misdrijven, opgelegd hetzij levenslang, hetzij tijdelijk voor de duur van tenminste een dag en ten hoogste vijftien respectievelijk twintig jaar; in de regel ondergaan in strafgevangnissen. Het is anders dan hechtenis¹³.

Hechtenis: hoofdstraf ;vrijheidstraf voor de duur van tenminste een dag en ten hoogste een jaar, van lichtere aard dan de gevangenisstraf en in de regel ondergaan in de huizen van bewaring¹⁴. Art. 34 Sr geeft de duur van een hechtenis aan en dat is ten minste een dag en ten hoogste een jaar. Zij kan voor ten hoogste een jaar en vier maanden worden opgelegd in de gevallen waarin wegens strafverhoging ter zake van samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of het bepaalde bij artikel 69 Sr, de tijd van een jaar wordt overschreden. Zij kan in geen geval de tijd van een jaar en vier maanden te boven gaan, behoudens in het geval van vervangende hechtenis ingevolge artikel 40a Sr¹⁵.

In iedere strafbepaling staat aangegeven hoe lang de gevangenisstraf maximaal mag duren. De rechter moet zich aan dit maximum houden, hij is niet gebonden aan een bepaald minimum¹⁶. Art. 11 Sr geeft aan dat er tijdelijke of levenslange gevangenis straffen zijn. De duur der tijdelijke gevangenisstraf is ten minste een dag en ten hoogste vijftien achtereenvolgende jaren. Zij kan voor ten hoogste twintig achtereenvolgende jaren worden opgelegd in de gevallen waarin op het misdrijf levenslange en tijdelijke gevangenisstraf ter keuze van de rechter zijn gesteld, en in die, waarin wegens strafverhoging ter zake van samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of het bepaalde bij de artikelen 69 Sr, 364 Sr en 465 Sr, de tijd van vijftien jaren wordt overschreden. Zij kan in geen geval de tijd van twintig jaren te boven gaan¹⁷.

Een gevangenisstraf heeft verschillende doelen:

- vergelding: de samenleving accepteert niet dat er wetten en regels zijn overtreden
- voorkomen van eigenrichting
- veiligheid van de samenleving: de dader vormt in de gevangenis geen bedreiging meer
- voorkomen van herhaling: inrichtingen bieden gedetineerden regelmaat, begeleiding en praktische vaardigheden. Zo kunnen zij later zo goed mogelijk terugkeren in de maatschappij¹⁸.

¹² Het surinaamse detentierecht is aan herziening toe, R.P. Baidjnath Panday en G. de Jonge, 2007, p. 45-46 en Wet Delinquentenzorg

¹³ Verwijzend en verklarend juridisch woordenboek, Fockema Andreae's, 2004, p.202

¹⁴ Verwijzend en verklarend juridisch woordenboek, Fockema Andreae's, 2004, p.216

¹⁵ Surinaams wetboek van strafrecht

¹⁶ <http://www.encyclo.nl/begrip/gevangenisstraf> (bezocht 30 jan 2014)

¹⁷ Surinaams wetboek van strafrecht

¹⁸ Strafrecht met mate, N. Jörg en C. Kelk, 1998 , p 15-16

1.2. De gedetineerde

Een gedetineerde is ieder persoon, die in een inrichting is ingesloten (art. 1 d WD en art 1 k PB). Artikel 36 PB geeft aan welke gedetineerden in een penitentiare inrichting gaan. Het is bestemd tot opneming van personen, die een gevangenisstraf van meer dan drie maanden moeten ondergaan. Artikel 37 PB geeft aan welke gedetineerden in een huis van bewaring wordt opgenomen namelijk:

- Opneming van tot een gevangenisstraf van niet meer dan drie maanden veroordeelden geschiedt, waar mogelijk, in een huis van bewaring in het district, waar zij in eerste aanleg hebben terecht gestaan.
- Opneming van tot principale of subsidiaire hechtenis veroordeelden geschiedt, waar mogelijk en behoudens het in artikel 42 van het Wetboek van Strafrecht bepaalde, in een huis van bewaring in het district, waar zij in eerste aanleg hebben terecht gestaan.
- In voorlopige hechtenis gestelden worden opgenomen in een huis van bewaring, waar mogelijk, in het district, waar het gezag, dat hun aanhouding heeft bevolen, is gevestigd¹⁹.

De tot gevangenisstraf veroordeelden worden, voor zover zij hun straf niet in afzondering ondergaan, in vier klassen ingedeeld. De verdeling in klassen geschiedt door het diensthoofd (art. 44 PB). De verdeling is als volgt:

- De eerste klasse. Tot de eerste klasse behoren:
 1. de tot levenslange gevangenisstraf veroordeelden;
 2. de tot tijdelijk gevangenisstraf veroordeelden, die onhandelbaar zijn of gevaar voor de veiligheid van de penitentiare ambtenaren of van hun medegedetineerden opleveren, dan wel zich aan andere ernstige vergrijpen schuldig maken;
 3. de tot tijdelijke gevangenisstraf van meer dan drie maanden veroordeelden, die vroeger reeds een gevangenisstraf van ten minste één jaar hebben ondergaan en niet reeds op de voet van het onder b bepaalde in de eerste klasse zijn ingedeeld.

De tot de eerste klasse behorende gedetineerden worden, zoveel mogelijk, van alle andere gedetineerden afgezonderd gehouden en binnen de muren der inrichting te werk gesteld. Wanneer uit een of anderen hoofde tewerkstelling binnen de muren der inrichting niet mogelijk is, mogen de in lid 1 onder a en b bedoelde gedetineerden niet anders dan binnen zeer korte afstand van de inrichting te werk worden gesteld. De in lid 1 onder a en b bedoelde gedetineerden mogen niet voor toepassing van artikel 4 van de wet in aanmerking worden gebracht. De tot tijdelijke gevangenisstraf veroordeelden der eerste klasse kunnen, bij voorbeeldig gedrag gedurende één jaar, tot de tweede klasse worden bevorderd (art. 45 PB).

- De tweede klasse. Tot de tweede klasse behoren de tot meer dan drie maanden gevangenisstraf veroordeelden, bij de aanvang hunner straf, voor zover zij niet voor

¹⁹ Penitentiare besluit en Wet Delinquentenzorg

plaatsing in de eerste klasse in aanmerking komen. In deze klasse worden eveneens geplaatst de veroordeelden:

1. die uit de eerste klasse tot de tweede klasse zijn bevorderd;
 2. die uit de derde klasse in de tweede klasse zijn teruggesteld (art.46 PB).
- De derde klasse. In de derde klasse worden geplaatst de veroordeelden der tweede klasse, die zich gedurende drie achtereenvolgende maanden voorbeeldige hebben gedragen. Bij berispelijk gedrag van zodanig aard, dat een der in artikel 29 van de wet genoemde disciplinaire straffen moet worden opgelegd, kunnen de veroordeelden der derde klasse onmiddellijk in de tweede klasse worden teruggeplaatst (art.47 PB)²⁰.
 - De vierde klasse. Tot de vierde klasse behoren alle tot gevangenisstraf van niet meer dan drie maanden veroordeelden, voor zover zij niet onder artikel 45 lid 1 PB onder b vallen (art. 48 PB).

Onverminderd het in artikel 10 eerste lid van de wet P.B bepaalde, worden de veroordeelden der verschillende klassen zoveel mogelijk in verschillende verblijfszalen gehuisvest. Zij worden ook overigens steeds onderling zoveel mogelijk afgezonderd (art.49 PB)²¹.

Horen, zien en zwijgen. Zo zou men de interne rechtspositie van gedetineerden in gevangnissen en huizen van bewaring, enigszins gechargeerd, tot 26 mei 1977 kunnen typeren. Lange tijd verkeerden gedetineerden in nagenoeg rechteloze omstandigheden. In de loop der jaren is de maatschappelijke en politieke belangstelling voor gedetineerden en hun rechtspositie aanzienlijk toegenomen. Vooral ten gevolge van deze verandering heeft de interne rechtspositie van gedetineerden een vlucht genomen. Dat heeft onder andere geresulteerd tot invoering van beklagrecht voor gedetineerden in gevangnissen en huizen van bewaring in 1977²². De uitvoering van de vrijheidsstraf en meer specifiek de rechtspositie van respectievelijk gedetineerden, maken deel uit van het penitentiaire recht dat op zijn beurt een onderdeel van het strafrecht in ruime zin vormt. Binnen deze rechtstak behoort de rechtspositie van gedetineerden onmiskenbaar tot één van de aspecten die het langst onderbelicht en onderontwikkeld zijn gebleven. Het begrip rechtspositie verwijst naar een geheel van rechten en plichten en wordt juridisch bepaald door het geheel van rechtsvoorschriften die deze rechten en plichten vastleggen. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de materiële rechtspositie enerzijds en de formele rechtspositie anderzijds. De materiële rechtspositie heeft betrekking op de inhoud van de aan de gedetineerde toegekende rechten en gunsten en op de inhoud en de aard van de opgelegde verplichtingen. Daarbinnen wordt traditioneel nog eens een onderscheid gemaakt tussen de interne en de externe rechtspositie. De interne rechtspositie slaat op de rechten en plichten van gedetineerden en op het regime waaraan zij zijn onderworpen binnen de penitentiaire inrichting. Het betreft dus het juridische statuut 'intra muros' waarbij de relatie individu-overheid centraal staat. De externe rechtspositie kan daarentegen worden omschreven

²⁰ Penitenciaire besluit

²¹ Penitenciaire besluit

²² De beklagregeling voor gedetineerden: te ruim?, C.J.M. van Empel 2006, p.2

als de rechtspositie met betrekking tot de extramurale aspecten van de vrijheidsberoving waarbij de relatie individu-samenleving dominerend is. Tegenover die materiële rechtspositie staat de formele rechtspositie. Dit is de wijze waarop gedetineerden hun rechten met betrekking tot de materiële (interne of externe) rechtspositie procedureel kunnen laten gelden of vermeende krenkingen ervan kunnen aanvechten²³. De interne en externe rechtspositie van gedetineerden onderscheiden zich duidelijk van elkaar door het verschil in hun respectievelijke wezenskenmerken: waar bij de interne rechtspositie focust wordt op de gedetineerde als inwoner van de inrichting ligt bij de externe rechtspositie de klemtoon op de persoon als lid van de maatschappij. Toch dienen beiden in hun onderlinge samenhang gezien te worden.

Ze streven immers beide grotendeels dezelfde doelstellingen na, namelijk het beperken van detentieschade, herstel en re-integratie mogelijk maken²⁴.

Men dient derhalve met betrekking tot de rechtspositie van de gedetineerde in het algemeen onderscheid te maken tussen:

1. de rechtspositie van de gedetineerde als gedetineerde in de detentiesituatie (intern);
2. de rechtspositie van de gedetineerde als burger (extern); en
3. de rechtspositie van de gedetineerde als justitiable in het straf (proces) rechtelijke kader (extern).

Het is duidelijk, dat externe rechtspositie-vorm B. de interne rechtspositie A. dicht kan naderen, namelijk voorzover de rechten van de vrije burger model staan voor de rechten van de gedetineerden binnen de gevangensmuren²⁵. De drie elementen van de rechtspositie van gedetineerden zijn:

- een in het beperkte perspectief van de inrichting maximale hoeveelheid zo concrete mogelijk geformuleerde normen, waaraan de gedetineerde effectueerbare materiële rechten kan ontleen;
- een contradictoire procedure, die dusdanig is geconstrueerd en van rechtswaarborgen voor de individu voorzien, dat metterdaad recht gedaan kan worden;
- adequate en voldoende informatieve over punt 1 en 2.

Deze elementen dienen het referentiekader te vormen in de eerste plaats voor de wetgever die een rechtspositieregeling moet creëren of aanpassen, maar in de tweede plaats voor degenen, die betrokken zijn bij de toepassing van een dergelijke regeling, hetzij als rechtspreker, hetzij als rechtshelper²⁶.

²³ Rechtspositie van gedetineerden en geïnterneerden, Masterproef van de opleiding 'Master in de rechten', Laurent De Boel, 2009-10, p. 7-8

²⁴ Rechtspositie van gedetineerden en geïnterneerden, Masterproef van de opleiding 'Master in de rechten', Laurent De Boel, 2009-10, p. 59

²⁵ Kort begrip van het detentierecht, C. Kelk, 1993, p.58-59

²⁶ Kort begrip van het detentierecht, C. Kelk, 1993, p.46

2. Belangrijke internationale en nationale wetgeving ten aanzien van de rechten van de gedetineerden in Suriname

2.1. De Verdragen die door Suriname zijn geratificeerd en aan de gedetineerden rechten toekennen

Het Internationaal verdrag inzake Burgerrechten en Politieke rechten

Uit de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) vloeit namelijk het Internationaal verdrag inzake Burgerrechten en Politieke rechten (BUPO verdrag) voort. De artikelen in dit verdrag gaan onder andere over rechten en vrijwaringen betreffende discriminatie, effectieve rechtsmiddelen, noodtoestand, gratie, marteling, slavernij, vervangende dienstplicht, eerlijk proces, compensatie, reclassering, bewegingsvrijheid, het verlaten van een land, gevangenen, rechtsbijstand, beroep, geweten, geloof, meningsuiting, opvoeding, vereniging en vergadering, gezin, huwelijk, kiesrecht en gelijkheid voor de wet. Enkele van deze rechten zijn niet-opschortbaar. Bij dit verdrag behoort een eerste Facultatief protocol, dat voorziet in een klachtenprocedure voor individuen bij het VN Comité voor de Mensenrechten, en een tweede Facultatief protocol voor de afschaffing van de doodstraf. Het VN Comité voor Mensenrechten is een groep van 18 onafhankelijke deskundigen die driemaal per jaar bijeenkomt in het kader van het VN-verdrag (BUPO). Het comité geeft commentaar op de rapportages van de landen die partij zijn bij het verdrag. Van staten die het Facultatief protocol hebben ondertekend kunnen onderdanen ook individuele klachten bij dit comité indienen²⁷. Binnen het internationaal gebeuren is Suriname op 4 december 1975 toegetreden tot de Verenigde Naties als lidstaat en heeft op 28 december 1976 het Internationaal Verdrag inzake Burger en Politieke Rechten geratificeerd. Met de toetredingen heeft Suriname zich als partijstaat gecommitteerd om de rechten en verplichtingen zoals vermeld in de verdragen na te leven en waar nodig, de nationale wetgeving aan te passen conform de verdragsbepalingen (artikel 2 lid 1 BUPO)²⁸.

Het Amerikaans Verdrag voor de rechten van de mens

De Organisatie van Amerikaanse Staten is de werelds oudste regionale organisatie, die teruggaat tot de eerste internationale conferentie van Amerikaanse Staten, gehouden in Washington, DC, van oktober 1889 tot april 1890. Bij die vergadering werd er ingestemd voor de oprichting van de Internationale Unie van de Amerikaanse republieken, en was het podium voor het weven van een web van voorzieningen en instellingen die bekend kwam te staan als de inter-Amerikaanse systeem, de oudste internationale institutionele systeem. De OAS ontstond in 1948 met de ondertekening in Bogotá, Colombia, van het Handvest van de OAS, die in december 1951 in werking trede. Het werd vervolgens gewijzigd bij het Protocol van Buenos Aires, in 1967 ondertekend, die in februari 1970 in werking trede. De organisatie werd opgericht om in haar lidstaten solidariteit te bevorderen, hun samenwerking te versterken en om hun soevereiniteit, territoriale integriteit en hun onafhankelijkheid te verdedigen. De OAS brengt alle 35 onafhankelijke staten van Amerika samen en vormt de belangrijkste politieke, juridische en sociale gouvernementele forum in het halfmond.

De organisatie maakt gebruik van een vierledige aanpak voor de effectieve uitvoering zijn essentiële doelstellingen, gebaseerd op de pijlers: democratie, mensenrechten, veiligheid en

²⁷Mensenrechten vanuit internationaal en nationaal perspectief, Henrard, 2006, p.73-96

²⁸Mensenrechten vanuit internationaal en nationaal perspectief, Henrard, 2006, p.73-96 en het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politiekerechten

ontwikkeling²⁹. Het Amerikaans Verdrag voor de rechten van de mens werd in 1969 aangenomen door de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) en werd in 1978 van kracht. Het verdrag is door de meeste lidstaten van de OAS bekrachtigd, echter niet door de VS (die zich niet willen binden aan de bepaling dat minderjarige misdadigers niet de doodstraf kunnen krijgen). Het verdrag werd de basis van de activiteiten van de Inter-Amerikaanse Commissie van de Rechten van de Mens en het Inter-Amerikaanse Hof voor de Rechten van de Mens. In de commissie zitten zeven leden die voor vier jaar worden gekozen door de Algemene Vergadering van de OAS. De betekenis van de commissie nam de laatste jaren sterk toe, omdat bekende activisten voor mensenrechten erin werden gekozen (voorheen bestond de commissie vooral uit politici). De commissie kan klachten ontvangen van zowel staten als individuen. De commissie vraagt de betrokken regering om antwoord en doet aanbevelingen. Mogelijke sancties zijn openbaarmaking van de conclusies of het voorleggen van de zaak aan het hof. Het hof, in 1979 in het leven geroepen, bestaat uit zeven rechters. Het kan slechts rechtspreken indien de aangeklaagde staat die bevoegdheid heeft erkend. Het hof heeft uitspraken gedaan over gevangenisomstandigheden, marteling en verdwijningen, waarbij regeringen werd opgelegd compensatie te betalen. Bij het Amerikaans Verdrag hoort een facultatief protocol uit 1990, dat voorziet in afschaffing van de doodstraf. Dat protocol was medio 2004 aanvaard door acht landen. Suriname is in 1977 toegetreten tot de OAS³⁰. Suriname heeft het AVRМ op 12 November 1987 geratificeerd en op de zelfde datum het jurisdictie van het hof geaccepteerd³¹.

De rechten en waarborgen die in de verdragen zijn vastgelegd met betrekking tot de gedetineerden

In beide verdragen komen er heel belangrijke rechten en waarborgen voor die betrekking hebben op gedetineerden. Deze zijn :

1. Verbod van Foltering : art. 7 BUPO en art. 5 AVRМ geven aan dat niemand onderworpen mag worden aan foltering, of aan wrede, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing. Alle personen die van hun vrijheid zijn beroofd, worden behandeld met respect voor de inherente waardigheid van de menselijke persoon. Dit houdt namelijk in dat er aan niemand ernstige lichamelijke of geestelijke pijn toegebracht mag worden, door of in opdracht van de overheid, met als doel een bekentenis te krijgen of te angst aan te jagen. Het geldt dus ook voor de gedetineerde dat die niet gemarteld mag worden in de gevangenissen om op die manier bijvoorbeeld een bekentenis uit hem/haar te krijgen of om hem/haar juist te straffen voor de strafbare feit die hij/ zij heeft begaan. Art. 5 AVRМ geeft ook aan dat de straf niet mag worden opgelegd aan een andere dan de criminele persoon.
2. Het recht op leven : art.6 BUPO en art. 4 AVRМ geven aan dat een ieder recht heeft op leven. Dit houdt dus ook in dat zelfs een gedetineerde het recht op leven heeft ongeacht welke strafbarefeit hij heeft begaan. Een uitzondering hier op is voor de landen waar de doodstraf nog niet is afgeschaft maar zij mogen de doodstraf alleen uitspreken voor de ernstigste misdrijven overeenkomstig de wet zoals die ten tijde dat het misdrijf wordt

²⁹Mensenrechten vanuit internationaal en nationaal perspectief, Henrard, 2006, p.139-144

³⁰Idem

³¹ <http://www.cidh.oas.org/annualrep/2003eng/Annex.2.htm> (bezoekt op 9 juni 2014)

begaan van kracht is en welke niet in strijd is met de bepalingen van het BUPO verdrag, het AVRМ verdrag en met het verdrag inzake de voorkoming en bestraffing van genocide. Deze straf kan slechts worden voltrokken ingevolge een onherroepelijk vonnis door een bevoegde rechter geweest. De doodstraf mag niet op personen die , op het moment dat het misdrijf is gepleegd , jonger dan 18 jaar waren of ouder dan 70 jaar worden opgelegd ; noch zal het worden toegepast op zwangere vrouwen (art.6 lid 5 Bupo en art 4 lid 5 AVRМ).

3. Het recht op vrijheid en veiligheid: art. 9 BUPO en art. 7 AVRМ gegeven aan dat een ieder recht heeft op vrijheid en veiligheid. Een gedetineerde is in het algemeen volledig ontnomen van zijn/haar vrijheid. Er is dus sprake van een inbreuk of een beperking op dit recht en dit mag pas op wettige gronden en op wettige wijze plaats vinden (art 9 lid 1 BUPO art 7 lid 2 AVRМ). Ook word er aangegeven in art 9 lid 2 BUPO en art 7 lid 4 AVRМ dat een gearresteerde bij zijn arrestatie op de hoogte gesteld moet worden over de redenen van zijn arrestatie en van de beschuldigingen die tegen hem zijn ingebracht. Verder geeft art. 9 BUPO en art. 7 lid 7 AVRМ ook aan dat een gearresteerde recht heeft op rechtsbijstand. Ze hebben ook het recht om binnen een redelijke termijn berecht te worden.
4. Recht op een menswaardige behandeling : art. 10 BUPO en art 5 AVRМ geven aan dat ook degene die van zijn vrijheid is beroofd (gedetineerde) behandeld moet worden overeenkomstig de menselijke waardigheid inherent aan de menselijke persoon. Art. 10 BUPO en art 5 lid 4 AVRМ geven verder ook aan dat verdachten gescheiden moeten worden gehouden van veroordeelden en dienen aanspraak te kunnen maken op een afzonderlijke behandeling overeenkomend met hun staat van niet veroordeelde persoon. De gevangenisstelsel dient te voorzien in een behandeling van gevangenen die in de eerste plaats is gericht op heropvoeding en reclassering³².

Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners

De universele principes die gelden voor gedetineerden zijn verwerkt in de “ *Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners*” (SMR), die in 1955 door de Verenigde Naties werden aangenomen. Alhoewel deze regels geen bindende rechtskracht hebben worden ze gezien als het meest belangrijke internationaal raamwerk voor de behandeling van gedetineerden. De regels zoals vermeld in de SMR zijn niet bestemd om een gedetailleerd systeem voor penitentiaire instituties uit te vaardigen, maar om aan te geven wat algemeen geaccepteerd wordt als te zijn goede principes en praktijk bij de behandeling en het besturen van instituties. Tevens wordt bij de toepassing van de regels de nadruk gelegd dat bij het opsluiten van de gedetineerden, deze afgesloten wordt van de buitenwereld en zijn vrijheid wordt afgenomen, daarom moet de penitentiaire inrichting zorg dragen dat ten tijde van de insluiting de situatie voor de gedetineerde niet verergerd wordt door hem wederom straffen op te leggen of onmenselijk te behandelen. Het doel van de opsluiting van de gedetineerde is om de maatschappij te beschermen tegen geweld. Dit kan alleen bereikt worden indien er tijdens de periode van opsluiting ervoor te zorgen dat de gedetineerde bij terugkeer in de maatschappij zich aan wet en recht houdt. Gelet op de grote variëteit in legale, sociale, economische en geografische condities in de wereld, kan het

³² het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politiekerechten en *the American Convention on Human Rights*, O.A.S.Treaty Series No. 36, 1144 U.N.T.S. 123, entered into force July 18, 1978, reprinted in *Basic Documents Pertaining to Human Rights in the Inter-American System*, OEA/Ser.L.V/II.82 doc.6 rev.1 at 25 (1992).

voorkomen dat niet alle regels toepasselijk zijn op alle plaatsen in de wereld. Het document is onderverdeeld in twee gedeelten. Het eerste gedeelte (I) geldt voor alle gevangenen, ongeacht of deze vastzitten op basis van burgerlijk of strafrecht en of deze veroordeeld zijn of in afwachting zijn van een proces. Ook mensen die om veiligheidsredenen of in het kader van heropvoeding vastgehouden worden vallen onder de regels van het eerste gedeelte. Het eerste gedeelte bevat zoals gezegd een ruime hoeveelheid regels, op onder andere:

1. Registratie van gevangenen
2. Huisvesting en Persoonlijke hygiene
3. Medische hulp
4. Tucht en bestraffing
5. Informatievoorziening aan en klachten door gevangenen
6. Contact met de buitenwereld

Het tweede gedeelte ziet op bijzondere categorieën van gevangenen. Dit gedeelte is verder onderverdeeld in vijf subonderdelen:

1. Veroordeelde gevangenen
2. Gestoorde gevangenen en gevangenen met een mentale afwijking
3. Gearresteerde gevangenen en gevangenen die in afwachting zijn van hun proces
4. Gevangenen op basis van civiel recht
5. Personen gearresteerd of vastgehouden zonder verdenking³³.

De SMR regels

- Delinquentenregister: Volgens artikel 7 *SMR* zal er in de instituties een delinquentenregister bijgehouden worden met de gegevens van iedere gedetineerde met daarin vermeld: informatie over zijn identiteit, het strafbaar feit waarvoor betrokkene wordt ingesloten en het tijdstip van toelating en vrijlating.
- Accommodatie en persoonlijke hygiëne: In artikel 9 *SMR* wordt aangegeven aan welke vereisten de rust accommodaties moeten voldoen:
 1. Elke cel zal door 1 (één) gedetineerde bezet worden;
 2. Indien zulks niet mogelijk is, zal op grond van zorgvuldige selectie, meerdere gedetineerden in 1 cel geplaatst worden³⁴.

In artikel 10 *SMR* wordt aangegeven dat de rust accommodatie, afhankelijk van het klimaat, moet voorzien zijn van voldoende lucht, genoeg ruimte, licht, warmte en ventilatie.

³³ <http://www.prisonlaw.nl/rechten-gevangenen> (bezoekt 12 febr 2014) en *the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners*

³⁴ *Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners*

In artikel 11 *SMR* wordt eveneens aangegeven dat in alle plekken waar gedetineerden verblijven of werken:

1. De ramen groot genoeg moeten zijn, zodat de gedetineerden voldoende licht hebben om te kunnen lezen of werken bij licht.
2. Gedetineerden zullen voorzien worden van kunstmatig licht zodat zij kunnen lezen of werken zonder schade aan hun zicht.
3. Persoonlijke hygiëne

In artikel 12 *SMR* wordt aangegeven dat gedetineerden recht hebben op goede sanitaire voorzieningen. In artikel 13 *SMR* wordt aangegeven dat elke gedetineerde voor zijn persoonlijk hygiëne, voorzien wordt van adequate bad – en douche-installaties. Elke gedetineerde heeft het recht om, afhankelijk van het klimaat een bad te nemen³⁵

In een gematigd klimaat is dit tenminste 1 keer in de week. Art. 14 *SMR* geeft ook aan dat iedere plek in de gevangenis dat regelmatig gebruikt wordt door de gevangenen schoon dient te blijven.

Volgens artikel 15 *SMR* worden aan gedetineerden water en toilet artikelen verschaft, om zichzelf schoon te houden. In artikel 16 *SMR* wordt aangegeven dat gedetineerden voorzien worden van voorzieningen, om er goed uit te zien en zodoende zorg te dragen voor hun haar en baard, mannen moeten in de gelegenheid gesteld worden om regelmatig te scheren.

- Medische voorzieningen: Volgens artikel 22 *SMR* moeten de instituties voorzien worden van tenminste 1 gekwalificeerde arts en 1 gekwalificeerde tandarts. Zieke gedetineerden die speciale behandeling behoeven zullen overgebracht worden naar speciale instituties of ziekenhuizen. In de vrouwen inrichtingen zullen speciale voorzieningen getroffen worden voor pre – natale and post – natale zorg en behandeling. De arts zal elke gedetineerde na diens aankomst examineren en in geval van fysieke of mentale aandoening, adviseren om de desbetreffende gedetineerden gescheiden te houden van de overige gedetineerden.
- Discipline en tuchtstraffen: In artikel 27 *SMR* wordt aangegeven dat discipline en orde in de inrichting gehandhaafd zullen worden, maar met niet meer beperkingen dan nodig voor een wel geordende penitentiaire samenleving. Volgens artikel 30 *SMR* zal een gedetineerde slechts gestraft worden volgens het geldend recht en mag hij niet 2 keer voor hetzelfde feit gestraft worden. Indien nodig zal de gedetineerde in de gelegenheid gesteld worden om zich te verweren via een tolk.

In artikel 31 *SMR* wordt aangegeven dat het plaatsen van een gedetineerde in een isolatiecel, wrede, inhumane en degraderende straffen strikt verboden zijn³⁶.

³⁵ *Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners*

³⁶ *idem*

- Informatie en klachten door gedetineerden: Volgens artikel 35 *SMR* zal elke gedetineerde voorzien worden van geschreven informatie over de regels betreffende de behandeling van gedetineerde, de toegepaste straffen in de instituties, de procedure voor het indienen van klachten en alle andere zaken nodig voor het bewust worden van zijn rechten en verplichtingen. Indien de persoon analfabeet is, zal voormelde informatie mondeling aan hem toegelicht worden. Volgens artikel 36 *SMR* zal iedere gedetineerde iedere weekdag de gelegenheid hebben om verzoeken of klachten in te dienen bij de Directeur van de inrichting.
- Contact met de buitenwereld: In artikel 37 *SMR* wordt aangegeven dat gedetineerden onder supervisie worden toegestaan om te communiceren met hun familie en vrienden, middels correspondentie en ontvangen van bezoek. Zodoende zullen gedetineerden die vreemdeling zijn, volgens artikel 38 *SMR*, toegestaan worden om te communiceren met de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers van de Staat waartoe hij behoort³⁷.

2.2. De nationale wetgeving

Grondwet van de Republiek Suriname

De grondwet van Suriname is de grondslag van alle wetten in het land. Het geeft de rechten en plichten van de burgers aan en ook de bevoegdheden van de regering en de Nationale Assemblee. Ook hierin zijn er rechten en waarborgen van de gedetineerden opgenomen namelijk:

1. Verbod van Foltering : Art. 9 lid 2 GW geeft het verbod van foltering ook aan dus er is in onze nationale wetgeving wel een invulling aan dit verbod gegeven.
2. Het recht op leven: Art. 14 GW geeft het recht op leven ook aan.
3. Het recht op vrijheid en veiligheid: art 16 GW geeft aan dat een ieder recht heeft op vrijheid en veiligheid. Een inbreuk of een beperking op dit recht mag pas plaats vinden op wettige gronden en op wettige wijze (art 16 lid 2 GW). Verder geeft art. 12 GW ook aan dat een gearresteerde recht heeft op recht bijstand. Ze hebben ook het recht om binnen een redelijke termijn berecht te worden.
4. Recht op een mens waardige behandeling: art. 16 lid 3 GW geeft aan dat ook degene die van zijn vrijheid is berooft (gedetineerde) behandeld moet worden overeenkomstig de menselijke waardigheid inherent aan de menselijke persoon³⁸.

In onze grondwet zijn er dus ook bepalingen die overeenkomen met die van het BUPO verdrag en het AVRIM verdrag opgenomen.

³⁷ *Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners*

³⁸ Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no.116), gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijziging bij S.B. 1992 no.38.

Wetboek van strafrecht

In het Surinaams wetboek van Strafrecht zijn er ook wetten opgenomen die van belang zijn voor de gedetineerden namelijk:

- Recht op leven: In het wetboek van Strafrecht art 9 en 10 staat de doodstraf tot nu toe nog als één van de straffen die een rechter kan uitvoeren maar het is in de loop der Jaren niet meer uitgevoerd op iemand en er wordt erover nagedacht om dit af te schaffen.
- Gescheiden categorieën: Art. 15 strafrecht bepaalt dat de gevangenen die hun straf in gemeenschap ondergaan worden verdeeld in klassen.
- Accommodatie en persoonlijke hygiëne: Art. 12 Sr. bepaalt dat gevangenisstraf naar gelang van de persoonlijkheid van de veroordeelde in algehele of in beperkte gemeenschap dan wel in afzondering ondergaan. Iedere gevangene wordt zoveel mogelijk geplaatst in een inrichting, waarvan het regiem het meest met zijn persoonlijkheid overeenstemt, en waarbij zowel op de duur der straf als op de reclasseringsmogelijkheden wordt gelet.

In gevolge Art. 13 Sr. geldt de afzonderlijke opsluiting niet voor :

1. Kinderen beneden de veertien jaar.
 2. Op gevangenen boven de zestig jaren, tenzij op eigen verzoek.
 3. Op gevangenen die na geneeskundig onderzoek ongeschikt blijken te zijn³⁹.
- Boeken: volgens art. 16 Sr. heeft de gedetineerde de mogelijkheid onderwijs te volgen en is de gedetineerde verplicht tot het volgen van het hem aanbevolen onderwijs.
 - Arbeid: Op grond van artikel 14 Sr. is de rechter bevoegd te bepalen dat de tot gevangenisstraf veroordeelden aan openbare werken zullen worden te werk gesteld.
 - Sociale relaties en nazorg: Ook in artikel 12 Sr. wordt aangegeven dat er op de reclasseringsmogelijkheden van de gevangene wordt gelet⁴⁰.

Het Penitentiaire besluit en de Wet Delinquentenzorg

Het Penitentiarie besluit en de Wet Delinquentenzorg zijn de nationale wetgeving die aangeven hoe met gedetineerden om te gaan, de gedetineerden hun rechten en plichten, de bevoegdheden van de penitentiaire ambtenaren en de directeur en de inrichting van de gevangnissen. Hierin zijn de richtlijnen aangegeven in de *SMR* ook voor een groot deel opgevolgd.

³⁹ Surinaams Wetboek van Strafrecht

⁴⁰ idem

De rechten die de gedetineerden hebben volgens het Penitentiaire Besluit en wet Delinquentenzorg zijn onder andere :

1. Recht op een menswaardige behandeling artikel 25 lid 1 P.B: De penitentiaire ambtenaren zijn verplicht de gedetineerden met menslievendheid en rechtvaardigheid te behandelen.
2. Recht op voeding artikel 55 lid 1 PB en art. 29 lid 1 WD : De voeding der gezonde gedetineerden wordt, onder goedkeuring van de minister, door het diensthoofd geregeld.
3. Recht op kleding artikel 56 lid 1 PB en art 29 lid 2 WD: De gedetineerden, wier straf de tijd van drie maanden te boven gaat, worden steeds van landswege gekleed; de overige gedetineerden alleen voor zoveel daaraan behoefte bestaat.
4. Recht op bad en beweging(sport):

artikel 58 PB:

- Alle gedetineerden zijn verplicht zich ten minste éénmaal per dag te baden.
- Gedetineerden, die niet in de open lucht arbeiden, moeten ten minste één keer per dag lichaamsbeweging in de open lucht nemen.

artikel 33 lid 1 WD: In de niet voor de arbeid bestemde uren zullen, zoveel mogelijk, de ontwikkeling en ontspanning der gedetineerden worden bevorderd.

5. Recht op arbeid artikel 62 lid 1 PB en art 21 WD: Ter aanvulling van de arbeid van gedetineerden, ten aanzien van wie niet is bepaald, dat zij aan openbare werken zullen worden te werk gesteld, wordt in de inrichting arbeid voor rekening van het land of van particulieren toegelaten.
6. Recht op onderwijs artikel 66 PB en artikel 32 WD: In de inrichtingen wordt, voor zoveel mogelijk, algemeen vormend onderwijs en/of vakonderwijs gegeven aan tot gevangenisstraf van meer dan drie maanden veroordeelden, ten aanzien van wie is bepaald, dat zij aan openbare werken zullen worden te werk gesteld. De gedetineerden zijn, behoudens uitdrukkelijke vrijstelling, verplicht het te hunnen behoefte gegeven onderwijs te volgen.
7. Recht op Godsdienst artikel 67 PB en art. 31 WD: In de inrichtingen worden, voor zoveel mogelijk, op alle zondagen en godsdienstige feestdagen godsdienstoefeningen gehouden door bedienaren van de godsdienst, die ook bevoegd zijn er godsdienstonderwijs te geven, voor zover dit mogelijk blijkt⁴¹.

⁴¹ Penitentiair Besluit en wet Delinquentenzorg

8. Recht op medische verzorging artikel 68 PB en art. 30 WD: De waarneming van de geneeskundige dienst ten behoeve van de gedetineerden wordt aan de door de minister daarvoor aan te wijzen geneeskundige (n) toevertrouwd.
9. Recht op briefwisseling artikel 75 PB: De briefwisseling der onveroordeelden is, behoudens het in de leden 2, 3 en 4 bepaalde, vrij; de andere gedetineerden mogen, behoudens het in artikel 50 lid 1 bepaalde, op zondagen en daarmee gelijk gestelde dagen brieven aan personen buiten de inrichting schrijven en die dagelijks ontvangen.
10. Recht op bezoek artikel 76 P.B: Aan alle gedetineerden kan, met inachtneming van het in artikel 50 lid 1 bepaalde, worden vergund bezoeken te ontvangen.
11. Recht op verzoek en klachten artikel 80 PB: Alle gedetineerden mogen vrijelijk verzoeken en klachten bij het bevoegde gezag inbrengen.⁴².

Er kan geconcludeerd worden dat een groot deel van de richtlijnen die de *Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners* aangeeft wel zijn toegevoegd in onze wetgeving en aangepast aan de situatie in Suriname. In het volgend hoofdstuk zal er worden nagegaan of deze richtlijnen in de praktijk worden opgevolgd, op welke manier dat wordt gedaan en hoe het toezicht hierop geschiedt.

⁴² Penitentiair Besluit en wet Delinquentenzorg

3. Het toezicht op de naleving van de rechten van de gedetineerden

In dit hoofdstuk zal het toezicht op de rechten van de gedetineerden op internationaal (inverband met de gratificeerde verdagen in Suriname) en nationaal gebied besproken worden.

Onder toezicht kan worden verstaan: controle op iets of iemand om te kijken of alles goed gaat. In dit kader kan het zijn: surveillance, bewaking, controle, inspectie, zorg.

Met naleving wordt er bedoeld dat er onderzocht zal worden of de hiervoor bestemde autoriteiten zich inderdaad aan de regels houden met andere woorden of ze de regels eerbiedigen, in acht nemen, nakomen en respecteren⁴³.

3.1 Het toezicht op internationaal gebied

Landen hebben zich verplicht om mensenrechten voor iedereen te garanderen. Dat betekent dat zij zich daar ook op laten controleren. Bij het afsluiten van een internationaal verdrag wordt er een toezichthoudend comité ingesteld. Als een lidstaat zo'n verdrag ratificeert, accepteert het ook het internationale toezicht. De overheid, niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en mensenrechteninstituten rapporteren periodiek aan zulke toezichthoudende comités over hoe de lidstaat het betreffende verdrag implementeert. Op basis van de rapportages volgt dan een gesprek tussen het comité en de staat. Daaruit volgen aanbevelingen aan de lidstaten om de mensenrechten in het eigen land te verbeteren.

De volgende internationale organisaties zijn onder andere belast met het signaleren van mensenrechten kwesties in Suriname :

1. De Verenigde Naties
2. De Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS)

Ad 1. Verenigde Naties (VN)

In de VN zijn twee toezichthoudende organen:

- VN-Mensenrechtenraad
- VN-Verdragsorganen

VN-Mensenrechtenraad

De VN-Mensenrechtenraad bestaat uit vertegenwoordigers van 47 staten, die zijn verkozen uit de Algemene Vergadering van de VN. De leden van de Mensenrechtenraad komen diverse keren per jaar samen om de mensenrechten situatie in bepaalde landen te bespreken. Ook kan de Mensenrechtenraad specifieke mensenrechtenkwesties bespreken en aanbevelingen doen aan

⁴³ <http://www.encyclo.nl> (bezocht op 20 april 2014)

landen. De Mensenrechtenraad wordt hierbij geholpen door een Adviescomité van onafhankelijke deskundigen en door Speciale Rapporteurs die onderzoek doen⁴⁴.

De Mensenrechtenraad heeft twee manieren om toezicht te houden:

- *Universal Periodic Review (UPR)*
- en de individuele klachtenprocedure.

Universal Periodic Review (UPR)

De Mensenrechtenraad bediscussieert sinds 2008 elke vier jaar de mensenrechtensituatie in de lidstaten van de VN met behulp van de zogenaamde *Universal Periodic Review*. Zowel de 47 leden van de Mensenrechtenraad als andere VN-lidstaten kunnen op basis van diverse rapportages aan de lidstaat in kwestie vragen hoe de situatie ervoor staat. De vragen zijn gericht op positieve ontwikkelingen en goede voorbeelden waar andere landen van kunnen leren. Ook vragen de lidstaten in de *UPR*-dialoog naar knelpunten waar een land de mensenrechtensituatie nog kan verbeteren. Alle lidstaten van de VN ondergaan dit 'examen'. De *UPR* is een mechanisme van de VN waarbij alle 193 lidstaten van de VN om de vier jaar rapporteren ten aanzien van de mensenrechtensituatie in hun land⁴⁵.

De *UPR* bestaat uit een aantal stappen. De overheid, niet-gouvernementele organisaties en een mensenrechteninstituut leveren afzonderlijke rapportage in bij de VN. De rapportage van de overheid is het national rapport en van de NGO's is een schaduw rapport. Van deze rapporten wordt een samenvatting gemaakt voor de leden in de raad. Deze samenvatting helpt landen om goede vragen te stellen aan het land dat de *UPR* ondergaat. De vragenronde vindt plaats tijdens de zogenaamde *UPR*-dialoogsessie. De uiteindelijke aanbevelingen zijn juridisch niet bindend. Met andere woorden: de overheid van zo een staat kan de aanbevelingen naast zich neerleggen. Na vier jaar start een nieuwe *UPR*-cyclus van rapportages en dialoog. Twee jaar na het uitkomen van de *UPR*-aanbevelingen staat het de overheid van het land, het nationaal mensenrechteninstituut en de niet-gouvernementele organisaties vrij om een interim-rapportage in te leveren. Hierdoor informeert men de Mensenrechtenraad over de tussentijdse ontwikkelingen van de mensenrechtensituatie in dat land en kan er een discussie plaatsvinden in de Mensenrechtenraad over wat er nog (extra) moet gebeuren⁴⁶.

Het nationaal mensenrechtenrapport van de staat Suriname was formeel aangenomen door de Mensenrechten Raad van de Verenigde Naties (VN). Dit gebeurde tijdens de 11de sessie in Genève, Zwitserland van 2-13 mei 2011. De delegatie van Suriname werd geleid door de ex Minister van Justitie en Politie Martin P. Misiedjan. Hierin werden de standpunten van Suriname ten aanzien van de mensenrechtensituatie uiteen gezet. Suriname presenteerde haar mensenrechtenrapport aan de VN Mensenrechten Raad, in het kader van de "*Universal Periodic*

⁴⁴ Internationaal publiekrecht in vogelvlucht, P.H. Kooijmans, 2008, p. 187-210/353-376 en Mensenrechten vanuit internationaal en nationaal perspectief, Henrard, 2006, p.73-96

⁴⁵ Internationaal publiekrecht in vogelvlucht, P.H. Kooijmans, 2008, p. 187-210/353-376 en Mensenrechten vanuit internationaal en nationaal perspectief, Henrard, 2006, p. 73-96

⁴⁶ Idem

Review” (UPR). Suriname heeft geen nationale mensenrechteninstituut vandaar de Surinaamse overheid het bestaande Bureau Mensenrechten alle vrijheid gaf om te functioneren. In mei 2011 was het de eerste maal dat Suriname rapportage pleegde aan de Mensenrechten Raad. Naar aanleiding van de in mei gepleegde rapportage, hebben verschillende lidstaten aanbevelingen gedaan aan de Staat Suriname om haar mensenrechtensituatie te verbeteren.

Er zijn ook aanbevelingen gedaan ten aanzien van de behandeling van arrestanten en gedetineerden onder andere:

- *Investigate thoroughly all allegations of mistreatment of prisoners (Canada);*
- *Improve prison conditions, including by responding effectively to prisoners’ complaints (Australia);*
- *Take steps to reduce prison overcrowding, and to ensure that food rations for prisoners meet international standards (Canada).*

Deze aanbevelingen zijn wel door Suriname aangenomen en er zal dus ook aan ze gewerkt worden.

De volgende aanbevelingen zullen door Suriname onderzocht worden of ze ze kunnen aannemen of niet :

- *Ratify the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment and its Optional Protocol (United Kingdom of Great Britain, Brazil and Northern Ireland);*
- *Take steps to improve the treatment of women prisoners by, inter alia, circulating the United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners A/HRC/18/12 (Thailand);*
- *Establish a national human rights institution (Maldives)*

Met de aanneming van het nationaal rapport door de VN Mensenrechten Raad, is thans formeel vastgelegd welke aanbevelingen ten aanzien van het verbeteren van haar mensenrechtensituatie zijn aanvaard door de Staat Suriname. De VN Mensenrechten Raad zal over 4 jaar een evaluatie plegen van de voortgang van de uitvoering van deze aanbevelingen ⁴⁷.

Individuele klachtenprocedures

De individuele klachtenprocedure houdt in dat elk individu waar ook ter wereld een klacht kan indienen bij de Mensenrechtenraad over schendingen van de rechten van de mens. Dit kan echter alleen als het gaat om grove en systematische schendingen die in zijn of haar land plaatsvinden. Een individu kan geen klacht indienen over individuele gevallen.

⁴⁷ <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/PAGES/SRSession11.aspx> (bezoekt op 5 mei 2014)

VN-Verdragsorganen

Bij elk VN-verdrag is een toezichthoudend comité ingesteld. Lidstaten die het verdrag getekend en geratificeerd hebben zijn verplicht aan deze comités te rapporteren. In de comités zitten onafhankelijke experts. Zij houden toezicht op de naleving van het specifieke verdrag.

Er zijn negen mensenrechtenverdragen van de VN. Het verdrag en toezichtmechanisme dat van belang is voor dit onderzoek is :

- het Internationaal Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke rechten met als toezichthoudend orgaan het Mensenrechtencomité (HRC).

Rapportages en dialoog

De expertcomités houden toezicht op landen door een onderzoek te doen op basis van een landenrapportage en door een dialoog te voeren met het land. Periodiek rapporteert een regering over elk verdrag aan de comités. NGO's en mensenrechteninstututen kunnen eveneens informatie aanleveren, zodat de experts een breder beeld krijgen van de mensenrechtensituatie in een land. Op basis van alle rapportages stelt het comité een vragenlijst op voor de regering. Na de schriftelijke beantwoording van de vragen volgt dan nog een dialoogsessie in Genève waarbij de regering nog eens wordt bevraagd over de genomen maatregelen en de vooruitgang die al dan niet geboekt is. Na deze dialoog stelt het comité een lijst van aanbevelingen op voor het land. Deze aanbevelingen zijn niet juridisch bindend. Landen nemen aanbevelingen doorgaans serieus en implementeren de aanbevelingen zoveel mogelijk in beleid. In een eerstvolgende rapportage (na vier jaar) koppelt het land de voortgang terug en doet het comité opnieuw onderzoek naar de naleving van het verdrag⁴⁸.

Individuele klachtenprocedures

Een aantal verdragen kent ook de mogelijkheid van een individuele klachtenprocedure bij een VN-comité (HRC, CERD, CAT, CEDAW, CRPD). In een individuele klachtenprocedure onderzoekt het comité klachten van burgers. Het comité bepaalt zo of er sprake is van een schending van een verdrag in een bepaald land. De uitkomst van zo'n procedure is juridisch niet bindend, maar staten worden geacht de aanbevelingen serieus te nemen en op te volgen.

VN-verdragscomités kunnen ook algemene aanbevelingen uitbrengen. Deze zogenaamde General Comments geven een toelichting op een verdragsartikel en verschaffen lidstaten meer duidelijkheid over de verplichtingen die zij hebben om het verdragsartikel na te leven⁴⁹.

⁴⁸ Internationaal publiekrecht in vogelvlucht, P.H. Kooijmans, 2008, p. 187-210/353-376

⁴⁹ Idem

Ad 2. De Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS)

Inter-Amerikaanse Commissie voor Mensenrechten

De IACHR is een van de belangrijkste en autonoom orgaan van de Organisatie van Amerikaanse Staten ("OAS") wiens missie is om de mensenrechten in het Amerikaanse halfmond te bevorderen en te beschermen. Het is samengesteld uit zeven onafhankelijke leden. Gemaakt door de OAS in 1959, de Commissie heeft haar hoofdkantoor in Washington, DC Samen met de Inter-Amerikaanse Hof voor de Rechten van de Mens , in 1979 geïnstalleerd, de Commissie is een van de de instellingen in de inter-Amerikaanse systeem voor de bescherming van de rechten van de mens.

Het werk van de IACHR rust op drie pijlers:

- het individueel klachtrecht systeem;
- monitoring van de mensenrechtensituatie in de lidstaten, en
- de aandacht voor prioritaire thematische gebieden⁵⁰.

Het bureau van de rapporteur inzake de rechten van personen wier vrijheid is ontnomen van de Inter-Amerikaanse Commissie voor Mensenrechten (IACHR) had op 25-27 mei 2011 een bezoek gebracht aan de Republiek Suriname. Dit is het eerste waarneming bezoek van een internationale mensenrechtenorganisatie voor opsluiting faciliteiten in de Republiek Suriname. Het bureau van de rapporteur inzake de rechten van personen wier vrijheid is ontnomen van de Inter-Amerikaanse Commissie voor Mensenrechten (IACHR) bezocht het doorgangshuis Opa Doeli voor minderjarigen die strafrechtelijk worden vervolgd, de Centrale Penitentiaire Inrichting ("Santo Boma") voor veroordeelden, die verschillende secties voor jongeren en volwassenen van beide geslachten heeft; het huis van Bewaring Detentie Center ("Nieuw HVB") en het Geyersvljijt politiebureau.

Positieve zaken ten aanzien van de rechten van de gedetineerden die zijn gerapporteerd

De special rapporteurs inzake de rechten van personen wier vrijheid is ontnomen erkennen dat belangrijke vooruitgang is geboekt op gevangenis zaken, zoals de opening in 2007 van het doorgangshuis Opa Doeli, waarin alle installaties en diensten die nodig zijn voor hulp en behandeling, evenals de opening van het nieuwe Huis van Bewaring Detentie Center in 2009. Het bureau van de rapporteur inzake de rechten van personen wier vrijheid is ontnomen, erkent dat belangrijke vooruitgang is geboekt op gevangenis zaken, zoals de recente openingen van detentiecentra die alle nodige faciliteiten en diensten bezit. Tijdens de bezoeken observeerde de delegatie dat in het algemeen, de fysieke structuren en woonomstandigheden van de gevangenis die werden bezocht in goede staat waren, en dat op het moment van het bezoek ze onder hun maximale capaciteit huisvesting waren. Onder andere positieve aspecten, was de IACHR ook ingenomen met het feit dat de interne veiligheid en het beheer van voorzieningen in

⁵⁰ http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2011/056.asp (bezocht op 20 feb 2014) en Mensenrechten vanuit internationaal en nationaal perspectief, Henrard, 2006, p.139-144

de gevangenis in handen van een korps van gevangenis ambtenaren is die daartoe specifiek toegewezen zijn om deze functies uit te oefenen⁵¹.

Negatieve zaken ten aanzien van de rechten van de gedetineerden die zijn gerapporteerd

Aan de andere kant hebben de special rapporteurs inzake de rechten van personen wier vrijheid is ontnomen met bezorgdheid ernstige tekortkomingen in de kwantiteit, kwaliteit en hygiëne van het voedsel gegeven aan de gevangenen en in de medische zorg waargenomen. Het blijkt ook op het bestaan van een gevangenis met drie isoleercellen, algemeen bekend als "zwarte kamers", waarin gevangenen die disciplinaire delicten hebben begaan zijn beperkt voor dagen en zelfs weken. De delegatie constateerde een duidelijk gebrek aan adequate revalidatie programma's en het ontbreken van duidelijke criteria voor de werkgelegenheid in de gevangenis workshops. De delegatie heeft met bezorgdheid ook waargenomen dat er een ernstig probleem van overbevolking op het politiebureau Geyersvlijt is, vooral bij het mannen gebied, en sommige individuen in hechtenis hebben geen bedden, maar moeten slapen in hangmatten gespannen tussen de bedden van andere gedetineerden. In die gevangenis zijn de sanitaire en hygiënische omstandigheden betreurenswaardig. De toiletten zijn in slechte staat en de vuilnis, die slechts een keer per week wordt genomen, wordt opgeslagen in de buurt van de toiletten en douches. De meerderheid van de gedetineerden die werden geïnterviewd, zowel mannen als vrouwen, zeiden dat ze bijna de hele dag ingesloten zijn, dat het water die ze krijgen om te drinken over het algemeen slecht is en dat de staat niet voor medische zorg zorgt. In de vrouwenafdeling, zag de delegatie met ontzetting dat er twee vrouwen aanwezig waren die respectievelijk in hun vijfde en zevende maand van de zwangerschap waren. Dit werd gemeld aan de bevoegde autoriteiten, zodat de vrouwen meteen kon worden overgebracht naar een andere gevangenis faciliteit.

De Inter-Amerikaanse Commissie raadt de Staat Suriname aan om vooruitgang, en een uitgebreide overheidsbeleid dat de programma's en concrete maatregelen die zijn gericht op het overwinnen van de genoemde tekortkomingen te bevorderen. Ze moeten zodanig ontworpen zijn dat de rechten van personen wier vrijheid is ontnomen worden gerespecteerd en gegarandeerd en dat straffen die vrijheidsbeneming zijn aan de doelstellingen die specifiek zijn opgezet door het Amerikaans Verdrag inzake de Rechten van de Mens voldoen. De staat moet de nodige middelen om deze doelstellingen te bereiken en eventuele wettelijke en institutionele hervormingen die noodzakelijk zijn invoeren⁵².

⁵¹ http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2011/056.asp (bezocht op 20 feb 2014)

⁵² http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2011/056.asp (bezocht op 20 feb 2014)

3.2. Het toezicht op nationaal gebied

Op nationaal gebied wordt er in de Penitentiare besluit en Wet Delinquentenzorg aangegeven hoe het toezicht in de gevangenissen moet geschieden.

Bevoegd gezag en toezicht

In art. 2 lid 1 en 2 PB en art. 9 lid 1 WD is aangegeven dat de algemene leiding van de dienst der delinquentenzorg bij de minister berust en met de zorg en beheer van deze dienst is het diensthoofd belast. Art. 9 lid 2 WD en art. 13 lid 1 PB geeft aan dat de dagelijkse leiding van een inrichting bij de directeur berust, die zijn taak volgens aanwijzingen van het diensthoofd uitvoert.

Volgens art. 8 PB is het diensthoofd van de inrichting belast met het toezicht over alle aangelegenheden van de inrichtingen. Het diensthoofd ziet onder andere toe op de behoorlijke behandeling van gedetineerden. Hier onder kan worden verstaan het zorgen voor voeding, kleding, ligging, verpleging en werkverschaffing. Het diensthoofd ziet er op toe dat er handhaving van de orde en tucht is in de inrichtingen en nauwkeurige naleving van bestaande of later vastgestelde wettelijke regelingen en voorschriften⁵³.

Volgens artikel 11 PB zal het diensthoofd periodieke inspectie van de inrichtingen houden en met de directeuren periodieke besprekingen voeren. Indien hem bij een inspectie blijkt, dat ten aanzien van de vaktechnische uitvoering van het korps penitentiaire ambtenaar veranderingen wenselijk zijn, zal hij ter zake de nodige voorstellen doen.

Artikel 12 WD geeft aan dat voor elke inrichting de President een commissie van toezicht, bestaande uit een oneven aantal van ten hoogste vijf leden, wordt aangewezen. De commissie adviseert de minister omtrent de voorwaardelijke invrijheidstelling en in andere aangelegenheden, waaromtrent haar advies is voorgeschreven dan wel wordt verzocht. De commissie kan de minister ook uit eigen beweging adviseren. Nadere regelen omtrent de werkwijze, taak en bevoegdheden der commissie worden bij of krachtens staatsbesluit vastgesteld. De leden van deze commissie zijn :

- de procureur generaal (Voorzitter van de commissie)
- onder directeur Delinquenten zorg
- de directeuren van de strafinrichtingen
- het hoofd van de afdeling Forensisch Maatschappelijke Zorg

Art. 13 WD vermeldt vervolgens dat het Hof van Justitie waakt over de nakoming van de in art. 5 en 11 lid 2 WD genoemde voorschriften en dat er van tijd tot tijd bezoeken aan de inrichtingen worden gebracht door een of meer commissarissen. Deze verplichting ligt ook bij het openbaar ministerie⁵⁴.

⁵³ Penitentiair Besluit en wet Delinquentenzorg

⁵⁴ Penitentiair Besluit en wet Delinquentenzorg

Artikel 15 PB geeft aan dat de directeur verantwoordelijk is voor:

- a) de behoorlijke bewaking van de gedetineerden;
- b) de veiligheid, de goede orde en de tucht in de inrichting;
- c) de getrouwe naleving van bestaande of later vast te stellen wettelijke regelingen en andere voorschriften.

Hij kan, bij volstrekte noodzakelijkheid, zodanig maatregelen nemen, als hij voor de veiligheid binnen de inrichting nodig oordeelt.

Verder kent art. 73 PB toezicht van de geneeskundige op de naleving van de bevelen en voorschriften door de gedetineerden en door het korps penitentiaire ambtenaren. Dit wordt door de geneeskunde zelf gedaan en bij ontdekking van verzuim of nalatigheid moet hij onmiddellijk de directeur ter kennis stellen daarvan. De geneeskundige mag ondanks hij/zij met gevangenen te doen heeft geen medische informatie van hen door geven aan anderen.

Artikel 80 PB geeft aan dat alle gedetineerden vrijelijk verzoeken en klachten bij het bevoegde gezag mogen inbrengen. Op anonieme of door vorm en inhoud onbehoorlijke of beuzelachtige verzoeken of klachten wordt geen acht geslagen. Het opzettelijk vermelden van onware feiten in verzoeken of klachten wordt, voor zover zulks niet tot een strafvervolging aanleiding geeft, als in strijd met de tucht, overeenkomstig het in artikel 60 WD bepaalde gestraft . Verzoek- of klaagschriften worden ingediend bij de directeur, die daarmede - voor zover aan anderen gericht - zal handelen, als in artikel 75 WD is aangegeven⁵⁵.

⁵⁵ Penitentiair Besluit en wet Delinquentenzorg

Bevindings scribent

In dit hoofdstuk is het toezicht besproken op de rechten van de gedetineerden (valt onder mensenrechten), zowel op nationaal als internationaal niveau.

Op nationaal niveau zijn verschillende organen belast met het toezicht op de rechten van gedetineerden zoals het diensthoofd van de inrichting, elke inrichting heeft een commissie van toezicht (bestaande uit de procureur generaal, onder directeur Delinquenten zorg, de directeuren van de strafinrichtingen, het hoofd van de afdeling Forensisch Maatschappelijke Zorg). Deze nationale organen zijn verantwoordelijk voor het correcte gang van zaken in de inrichtingen.

Op internationaal niveau zijn de VN en de OAS via hun expertcomités belast met het toezicht door onderzoek op basis van landenrapportages. Zoals eerder vermeld wordt in het rapport aangegeven hoe het is gesteld met de mensenrechten situatie. De rechten van de gedetineerden zijn mensenrechten en behoeven dus ook in zo een rapport voor te komen. De Surinaamse regering moet ook zelf een rapport inleveren en Suriname wordt beoordeeld op basis van alle ingezonden rapporten tenaanzien van de mensenrechtensituatie. De bedoeling is dat men de mensenrechtensituatie evalueert en dat de gedane aanbevelingen in beleid worden omgezet. De realiteit is evenwel dat aangehaalde mensenrechtenschendingen onvoldoende worden aangepakt en dat de aanbevelingen juridisch niet bindend zijn. De gedetineerde wiens rechten geschonden zijn heeft “schijnbaar” geen direct merkbaar voordeel aan de gedane aanbevelingen van zo een internationaal orgaan. Op regional niveau kan door het Inter- Amerikaanse Hof voor de rechten van de mens een juridisch bindend uitspraak worden verkregen, indien burgers gebruik maken van het individueel klachtrecht zoals gesteld in art 44 AVR.M.

Toch pleit ik voor dit internationaal toezicht. Het dwingt Suriname als lidstaat om steeds na bepaalde tijd de mensenrechten situatie te evalueren/beschrijven in een rapport en om hiervan rekenschap af te leggen als verdrag staat. Internationale organisaties zoals de VN en OAS hebben tot doel om de mensenrechtensituatie te verbeteren in alle landen en lidstaten. Suriname heeft de verdragen geratificeerd en dat is niet vrijblijvend maar heeft consequenties. Suriname heeft geaccepteerd dat er periodiek internationaal toezicht geschiedt en moet dus de mensenrechten in de verdragen ook daadwerkelijk implementeren.

Kortom: ik zie de internationale organisaties als controlemiddel en waarborg voor de naleving van (specifieke) verdragsbepalingen die mensenrechten betreffen (ook die van de gedetineerden). In de rapporten kunnen er bijvoorbeeld aangegeven worden hoe Suriname concreet de aangehaalde mensenrechtensituaties zou kunnen verbeteren. Dit zie ik zeker als een hulpmiddel en leidraad voor Suriname.

Internationaal toezicht is in het belang van Suriname en het ligt aan onze beleidsmakers om de aanbevelingen serieus te nemen en zoveel als mogelijk te implementeren in een beleid.

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Suriname heeft wanneer het gaat over de rechten van de gedetineerden en het toezicht op deze rechten genoeg verdragen en wetten die kunnen worden aangenomen en toegepast voor verdere verbetering van de detentie situatie. De verdragen die Suriname heeft geratificeerd en de wetten die Suriname al heeft afgekondigd hieromtrent bieden ook een grote hulp aan de verbetering van het Surinaams detentierecht. Echter ligt het probleem bij het correct toepassen en gebruik maken van deze wetten en verdragen.

Het is te merken dat bij het opstellen van het Penitentiair Besluit en wet Delinquentenzorg de *Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners* in acht is genomen. Alleen wordt er nog niet 100% voldaan aan deze regels. Bijvoorbeeld in artikel 8 *SMR*, art. 41 PB en art. 6 WD wordt er gesproken over gescheiden categorieën van de gedetineerden maar in de praktijk zien we dat er niet geheel voldaan wordt aan deze eis. Er zijn nog steeds cellen met te veel gedetineerden erin, een moordenaar en een oplichter worden nog steeds in één cel opgesloten en er is nog geen totale scheiding tussen een in bewaring gestelde persoon en een veroordeelde persoon. Het recht van de gedetineerde om een klacht in te dienen wordt in de praktijk ook niet op de correcte wijze behandeld. Er wordt bijvoorbeeld niet voldaan aan de termijnen waarin zo een klacht moet worden behandeld. Met de juiste aanpak van de gegeven wetten en verdragen kan er dus een betere invulling gegeven worden aan de rechten van de gedetineerden.

Ten aanzien van de toezicht op de naleving van de rechten van gedetineerden zijn er ook een aantal *tools* die Suriname heeft om de rechten na te leven en eventueel te verbeteren. Ook hiervan dient Suriname beter en optimaal gebruik van te maken. Op internationaal gebied wordt het toezicht door de VN en de OAS gedaan. De manieren die door deze organisaties worden aangeboden om de mensenrechten situatie en zo ook het detentierecht in Suriname te evalueren en te verbeteren zijn heel goed en kunnen alleen effectief zijn als Suriname ze toepast. Het initiatief van Suriname om mee te doen aan de *Universal Periodic Review* was heel positief en hopelijk wordt er verder gebruik gemaakt hiervan. Op nationaal gebied wordt het toezicht in het bijzonder door de directeuren van de strafinrichtingen gedaan. Zij hebben dagelijks samen met de penitentiaire ambtenaren een directe contact met de gedetineerden. Het toezicht op de rechten van de gedetineerden in Suriname is over het algemeen goed inelkaar gezet. Er is vooral gewerkt aan de internationale eisen zoals de *SMR*, alleen moet het optimaal gedaan worden. Suriname moet dus harder proberen om aan de standaarden te voldoen.

Tenslotte is het niet de bedoeling om een gevangenis om te zetten in een paradijs voor de gedetineerden want ze zijn daar omdat ze leed en schade hebben toegebracht aan mensen in hun directe en indirecte omgeving en dienen daarvoor soms gestraft te worden. Aan de andere kant is een gedetineerde ook maar een mens en heeft om deze reden dezelfde rechten als ieder ander persoon dus hij/ zij moet er ook gebruik van kunnen maken.

Aanbevelingen

Teneerste is het aangeraden dat er meer informatie omtrent dit onderwerp aan de gedetineerden en de gehele samenleving wordt verschaft. Het is op te merken dat alleen de mensen die zich hiermee bezig houden weten wat het allemaal inhoudt, maar de rest weet het alleen van horen zeggen. Ik ben van mening dat als een ieder kennis hierover heeft er beter op elkaar gelet kan worden en er schendingen van deze rechten voorkomen kunnen worden.

Het is ook aan te raden dat de penitentiaire ambtenaren en directeuren van de strafinrichtingen vaker een training krijgen omtrent onder andere het omgaan met de gedetineerden, het verdedigen van zichzelf tegen een gedetineerde en hoe beter invulling te geven aan de wetten en regels van het detentierecht. Met zulke trainingen denk ik dat zo een ambtenaar een betere en strengere rol te vervullen heeft in het detentierecht en zo de kans verkleint dat de penitentiaire ambtenaar zelf een wet of regel overtreden.

De commissie van toezicht zoals genoemd in art. 12 WD moet meer bekendheid genieten. Er moet meer informatie verschaft worden over de taken en de bevoegdheden hiervan en ook over de leden. Er moet ook meer invulling gegeven worden aan hun rol in het detentierecht. Indien zo een commissie wordt ingesteld vind ik dat de leden objectief en onpartijdige toezicht moet houden en adviezen moet geven.

Verder is het goed als de aanbevelingen die aan Suriname worden gegeven tijdens de *UPR* ook daadwerkelijk worden toegepast. De overheid moet actiever participeren op nationaal gebied zodat ons land meer gewaardeerd wordt voor het participeren op internationaal gebied. Er moet inderdaad gewerkt worden aan de overvolle cellen (er kan nog een gevangenis gebouwd worden), de verdeling van de gedetineerden en de behandeling van de mannelijke en vrouwelijke gedetineerden. Het ratificeren van *the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment* en de *Optional Protocol* is ook aan te raden omdat het niet alleen de gedetineerde beschermd hier tegen maar ook ieder ander mens in de samenleving.

Suriname heeft tot slot ook een professionele en zelfstandige nationale mensenrechten instituut nodig. Deze kan dan helpen aan het verbeteren van de mensenrechten situatie in ons land en zo ook toezicht hebben op de rechten van de gedetineerden en schendingen hiervan helpen voorkomen. Zo een instituut moet geen politionele of overheids invloeden hebben.

Bronvermelding

Literatuur

- Baidjnath Panday en de Jonge, 2007
R.P. Baidjnath Panday en G. de Jonge, Het surinaamse detentierecht is aan herziening toe, 2007
- Corstens, 1995
prof. mr G.J.M. Corstens, Het Nederlands strafprocesrecht, 2 de druk Gouda Quint bv, 1995
- De Boel, 2009-10
Laurent De Boel, Rechtspositie van gedetineerden en geïnterneerden, Masterproef van de opleiding 'Master in de rechten' , 2009-10
- Fockema Andreae's, 2004
Fockema Andreae's, Verwijzend en verklarend juridisch woordenboek, 13 de druk Martinus Nijhoff Groningen, 2004
- Henrard, 2006
K. Henrard, Mensenrechten vanuit internationaal en nationaal perspectief, boom juridische uitgevers, Den Haag, 2006
- Jörg en Kelk, 1998
mr.N. Jörg en mr.C.Kelk, Strafrecht met mate, 10 de druk Gouda Quint (S. Gouda Quint-D. Brouwer en Zoon), 1998
- Kelk, 1993
prof. mr. C. Kelk, Kort begrip van het detentierecht, 1993
- Kooijmans, 2008
prof. mr. P.H. Kooijmans, Internationaal publiekrecht in vogelvlucht, 10 de druk Kluwer-Deventer, 2008
- *Penal Reform International, The Hague, March 1995*
Penal Reform International, The Hague, Making standards work (an international handbook on good prison practice, produced with assistance of the Ministry of Justice of The Netherlands, march 1995
- Tak & Jendly, 2008
Peter J.P. Tak & Manon Jendly (EDS), Prison policy and prisoners' rights, Wolf Legal Publishers, 2008
- van Empel, 2006
C.J.M. van Empel, De beklagregeling voor gedetineerden: te ruim?, 2006

Verdragen en Surinaamse wetgeving

- De Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens
- Het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- *Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners*

- Grondwet van de Republiek Suriname
- Penitenciaire besluit
- Wet Delinquentenzorg
- Surinaams wetboek van strafrecht

Internet

- <http://www.amnesty.nl> (bezoekt 27 jan 2014)
- <http://www.delinquentenzorg.sr> (bezoekt 27 jan 2014)
- <http://www.prisonlaw.nl/rechten-gevangen> (12 febr 2014)
- http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2011/056.asp (20 feb 2014)
- <http://www.mensenrechten.nl/wat-zijn-mensenrechten/internationaal-toezicht> (bezoekt 27 jan 2014)
- <http://www.encyclo.nl> (bezocht op 30 januari 2014/20 april 2014)
- <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/PAGES/SRSession11.aspx> (bezoekt op 5 mei 2014)

Interviews

- mr. A. Ramadhin (waarnemend directeur Penitenciaire inrichting Duisburglaan)
- Mw. A. Kensen – Rench (coordinator operationele zaken Penitenciaire inrichting Duisburglaan)
- mr. Harpal (secretarieel medewerker Penitenciaire inrichting Duisburglaan)

Bijlage

- *Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners*

Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners
Adopted by the First United Nations Congress on the Prevention of Crime and the
Treatment of Offenders, held at Geneva in 1955, and approved by the Economic
and Social Council by its resolutions 663 C (XXIV) of 31 July 1957 and 2076 (LXII)
of 13 May 1977

PRELIMINARY OBSERVATIONS

1. The following rules are not intended to describe in detail a model system of penal institutions. They seek only, on the basis of the general consensus of contemporary thought and the essential elements of the most adequate systems of today, to set out what is generally accepted as being good principle and practice in the treatment of prisoners and the management of institutions.
2. In view of the great variety of legal, social, economic and geographical conditions of the world, it is evident that not all of the rules are capable of application in all places and at all times. They should, however, serve to stimulate a constant endeavour to overcome practical difficulties in the way of their application, in the knowledge that they represent, as a whole, the minimum conditions which are accepted as suitable by the United Nations.
3. On the other hand, the rules cover a field in which thought is constantly developing. They are not intended to preclude experiment and practices, provided these are in harmony with the principles and seek to further the purposes which derive from the text of the rules as a whole. It will always be justifiable for the central prison administration to authorize departures from the rules in this spirit.
4. (1) Part I of the rules covers the general management of institutions, and is applicable to all categories of prisoners, criminal or civil, untried or convicted, including prisoners subject to "security measures" or corrective measures ordered by the judge.
(2) Part II contains rules applicable only to the special categories dealt with in each section. Nevertheless, the rules under section A, applicable to prisoners under sentence, shall be equally applicable to categories of prisoners dealt with in sections B, C and D, provided they do not conflict with the rules governing those categories and are for their benefit.
5. (1) The rules do not seek to regulate the management of institutions set aside for young persons such as Borstal institutions or correctional schools, but in general part I would be equally applicable in such institutions.
(2) The category of young prisoners should include at least all young persons who come within the jurisdiction of juvenile courts. As a rule, such young persons should not be sentenced to imprisonment

Part I

RULES OF GENERAL APPLICATION

Basic principle

6. (1) The following rules shall be applied impartially. There shall be no discrimination on grounds of

race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth

or other status.

(2) On the other hand, it is necessary to respect the religious beliefs and moral precepts of the group

to which a prisoner belongs.

Register

7. (1) In every place where persons are imprisoned there shall be kept a bound registration book with

numbered pages in which shall be entered in respect of each prisoner received:

(a) Information concerning his identity;

(b) The reasons for his commitment and the authority therefor;

(c) The day and hour of his admission and release.

(2) No person shall be received in an institution without a valid commitment order of which the details

shall have been previously entered in the register.

Separation of categories

8. The different categories of prisoners shall be kept in separate institutions or parts of institutions

taking account of their sex, age, criminal record, the legal reason for their detention and the necessities of their treatment. Thus,

(a) Men and women shall so far as possible be detained in separate institutions; in an institution which receives both men and women the whole of the premises allocated to women shall be entirely

separate;

(b) Untried prisoners shall be kept separate from convicted prisoners;

(c) Persons imprisoned for debt and other civil prisoners shall be kept separate from persons imprisoned by reason of a criminal offence;

(d) Young prisoners shall be kept separate from adults.

Accommodation

9. (1) Where sleeping accommodation is in individual cells or rooms, each prisoner shall occupy by

night a cell or room by himself. If for special reasons, such as temporary overcrowding, it becomes

necessary for the central prison administration to make an exception to this rule, it is not desirable to

have two prisoners in a cell or room.

(2) Where dormitories are used, they shall be occupied by prisoners carefully selected as being suitable to associate with one another in those conditions. There shall be regular supervision by night, in keeping with the nature of the institution.

10. All accommodation provided for the use of prisoners and in particular all sleeping accommodation shall meet all requirements of health, due regard being paid to climatic conditions and particularly to cubic content of air, minimum floor space, lighting, heating and ventilation.

11. In all places where prisoners are required to live or work,

(a) The windows shall be large enough to enable the prisoners to read or work by natural light, and

shall be so constructed that they can allow the entrance of fresh air whether or not there is artificial

ventilation;

(b) Artificial light shall be provided sufficient for the prisoners to read or work without injury to eyesight.

12. The sanitary installations shall be adequate to enable every prisoner to comply with the needs of

nature when necessary and in a clean and decent manner.

13. Adequate bathing and shower installations shall be provided so that every prisoner may be enabled

and required to have a bath or shower, at a temperature suitable to the climate, as frequently as necessary for general hygiene according to season and geographical region, but at least once a week

in a temperate climate.

14. All parts of an institution regularly used by prisoners shall be properly maintained and kept scrupulously clean at all times.

Personal hygiene

15. Prisoners shall be required to keep their persons clean, and to this end they shall be provided with

water and with such toilet articles as are necessary for health and cleanliness.

16. In order that prisoners may maintain a good appearance compatible with their self-respect, facilities shall be provided for the proper care of the hair and beard, and men shall be enabled to shave

regularly.

Clothing and bedding

17. (1) Every prisoner who is not allowed to wear his own clothing shall be provided with an outfit of

clothing suitable for the climate and adequate to keep him in good health. Such clothing shall in no

manner be degrading or humiliating.

(2) All clothing shall be clean and kept in proper condition. Underclothing shall be changed and washed

as often as necessary for the maintenance of hygiene.

(3) In exceptional circumstances, whenever a prisoner is removed outside the institution for an authorized purpose, he shall be allowed to wear his own clothing or other inconspicuous clothing.

18. If prisoners are allowed to wear their own clothing, arrangements shall be made on their admission

to the institution to ensure that it shall be clean and fit for use.

19. Every prisoner shall, in accordance with local or national standards, be provided with a separate bed, and with separate and sufficient bedding which shall be clean when issued, kept in good order and changed often enough to ensure its cleanliness.

Food

20. (1) Every prisoner shall be provided by the administration at the usual hours with food of nutritional value adequate for health and strength, of wholesome quality and well prepared and served.

(2) Drinking water shall be available to every prisoner whenever he needs it.

Exercise and sport

21. (1) Every prisoner who is not employed in outdoor work shall have at least one hour of suitable exercise in the open air daily if the weather permits.

(2) Young prisoners, and others of suitable age and physique, shall receive physical and recreational training during the period of exercise. To this end space, installations and equipment should be provided.

Medical services

22. (1) At every institution there shall be available the services of at least one qualified medical officer who should have some knowledge of psychiatry. The medical services should be organized in close relationship to the general health administration of the community or nation. They shall include a psychiatric service for the diagnosis and, in proper cases, the treatment of states of mental abnormality.

(2) Sick prisoners who require specialist treatment shall be transferred to specialized institutions or to civil hospitals. Where hospital facilities are provided in an institution, their equipment, furnishings and pharmaceutical supplies shall be proper for the medical care and treatment of sick prisoners, and there shall be a staff of suitable trained officers.

(3) The services of a qualified dental officer shall be available to every prisoner.

23. (1) In women's institutions there shall be special accommodation for all necessary pre-natal and post-natal care and treatment. Arrangements shall be made wherever practicable for children to be born in a hospital outside the institution. If a child is born in prison, this fact shall not be mentioned in the birth certificate.

(2) Where nursing infants are allowed to remain in the institution with their mothers, provision shall be

made for a nursery staffed by qualified persons, where the infants shall be placed when they are not in the care of their mothers.

24. The medical officer shall see and examine every prisoner as soon as possible after his admission and thereafter as necessary, with a view particularly to the discovery of physical or mental illness and the taking of all necessary measures; the segregation of prisoners suspected of infectious or contagious conditions; the noting of physical or mental defects which might hamper rehabilitation, and the determination of the physical capacity of every prisoner for work.

25. (1) The medical officer shall have the care of the physical and mental health of the prisoners and should daily see all sick prisoners, all who complain of illness, and any prisoner to whom his attention is specially directed.

(2) The medical officer shall report to the director whenever he considers that a prisoner's physical or mental health has been or will be injuriously affected by continued imprisonment or by any condition of imprisonment.

26. (1) The medical officer shall regularly inspect and advise the director upon:

- (a) The quantity, quality, preparation and service of food;
- (b) The hygiene and cleanliness of the institution and the prisoners;
- (c) The sanitation, heating, lighting and ventilation of the institution;
- (d) The suitability and cleanliness of the prisoners' clothing and bedding;
- (e) The observance of the rules concerning physical education and sports, in cases where there is no technical personnel in charge of these activities.

(2) The director shall take into consideration the reports and advice that the medical officer submits according to rules 25 (2) and 26 and, in case he concurs with the recommendations made, shall take immediate steps to give effect to those recommendations; if they are not within his competence or if he does not concur with them, he shall immediately submit his own report and the advice of the medical officer to higher authority.

Discipline and punishment

27. Discipline and order shall be maintained with firmness, but with no more restriction than is necessary for safe custody and well-ordered community life.

28. (1) No prisoner shall be employed, in the service of the institution, in any disciplinary capacity.

(2) This rule shall not, however, impede the proper functioning of systems based on self-government, under which specified social, educational or sports activities or responsibilities are entrusted, under supervision, to prisoners who are formed into groups for the purposes of treatment.

29. The following shall always be determined by the law or by the regulation of the competent administrative authority:

- (a) Conduct constituting a disciplinary offence;
- (b) The types and duration of punishment which may be inflicted;
- (c) The authority competent to impose such punishment.

30. (1) No prisoner shall be punished except in accordance with the terms of such law or regulation,

and never twice for the same offence.

(2) No prisoner shall be punished unless he has been informed of the offence alleged against him and

given a proper opportunity of presenting his defence. The competent authority shall conduct a thorough examination of the case.

(3) Where necessary and practicable the prisoner shall be allowed to make his defence through an interpreter.

31. Corporal punishment, punishment by placing in a dark cell, and all cruel, inhuman or degrading

punishments shall be completely prohibited as punishments for disciplinary offences.

32. (1) Punishment by close confinement or reduction of diet shall never be inflicted unless the medical

officer has examined the prisoner and certified in writing that he is fit to sustain it.

(2) The same shall apply to any other punishment that may be prejudicial to the physical or mental

health of a prisoner. In no case may such punishment be contrary to or depart from the principle stated in rule 31.

(3) The medical officer shall visit daily prisoners undergoing such punishments and shall advise the

director if he considers the termination or alteration of the punishment necessary on grounds of physical or mental health.

Instruments of restraint

33. Instruments of restraint, such as handcuffs, chains, irons and strait-jackets, shall never be applied

as a punishment. Furthermore, chains or irons shall not be used as restraints. Other instruments of

restraint shall not be used except in the following circumstances:

(a) As a precaution against escape during a transfer, provided that they shall be removed when the

prisoner appears before a judicial or administrative authority;

(b) On medical grounds by direction of the medical officer;

(c) By order of the director, if other methods of control fail, in order to prevent a prisoner from injuring himself or others or from damaging property; in such instances the director shall at once consult the medical officer and report to the higher administrative authority.

34. The patterns and manner of use of instruments of restraint shall be decided by the central prison

administration. Such instruments must not be applied for any longer time than is strictly necessary.

Information to and complaints by prisoners

35. (1) Every prisoner on admission shall be provided with written information about the regulations governing the treatment of prisoners of his category, the disciplinary requirements of the institution, the authorized methods of seeking information and making complaints, and all such other matters as are necessary to enable him to understand both his rights and his obligations and to adapt himself to the life of the institution.

6

(2) If a prisoner is illiterate, the aforesaid information shall be conveyed to him orally.

36. (1) Every prisoner shall have the opportunity each week day of making requests or complaints to the director of the institution or the officer authorized to represent him.

(2) It shall be possible to make requests or complaints to the inspector of prisons during his inspection. The prisoner shall have the opportunity to talk to the inspector or to any other inspecting officer without the director or other members of the staff being present.

(3) Every prisoner shall be allowed to make a request or complaint, without censorship as to substance but in proper form, to the central prison administration, the judicial authority or other proper authorities through approved channels.

(4) Unless it is evidently frivolous or groundless, every request or complaint shall be promptly dealt with and replied to without undue delay.

Contact with the outside world

37. Prisoners shall be allowed under necessary supervision to communicate with their family and reputable friends at regular intervals, both by correspondence and by receiving visits.

38. (1) Prisoners who are foreign nationals shall be allowed reasonable facilities to communicate with the diplomatic and consular representatives of the State to which they belong.

(2) Prisoners who are nationals of States without diplomatic or consular representation in the country and refugees or stateless persons shall be allowed similar facilities to communicate with the diplomatic representative of the State which takes charge of their interests or any national or international authority whose task it is to protect such persons.

39. Prisoners shall be kept informed regularly of the more important items of news by the reading of newspapers, periodicals or special institutional publications, by hearing wireless transmissions, by lectures or by any similar means as authorized or controlled by the administration.

Books

40. Every institution shall have a library for the use of all categories of prisoners, adequately stocked

with both recreational and instructional books, and prisoners shall be encouraged to make full use of it.

Religion

41. (1) If the institution contains a sufficient number of prisoners of the same religion, a qualified representative of that religion shall be appointed or approved. If the number of prisoners justifies it

and conditions permit, the arrangement should be on a full-time basis.

(2) A qualified representative appointed or approved under paragraph (1) shall be allowed to hold

regular services and to pay pastoral visits in private to prisoners of his religion at proper times.

(3) Access to a qualified representative of any religion shall not be refused to any prisoner. On the

other hand, if any prisoner should object to a visit of any religious representative, his attitude shall be

fully respected.

42. So far as practicable, every prisoner shall be allowed to satisfy the needs of his religious life by

attending the services provided in the institution and having in his possession the books of religious

observance and instruction of his denomination.

Retention of prisoners' property

43. (1) All money, valuables, clothing and other effects belonging to a prisoner which under the regulations of the institution he is not allowed to retain shall on his admission to the institution be

placed in safe custody. An inventory thereof shall be signed by the prisoner. Steps shall be taken to

keep them in good condition.

(2) On the release of the prisoner all such articles and money shall be returned to him except in so far

as he has been authorized to spend money or send any such property out of the institution, or it has

been found necessary on hygienic grounds to destroy any article of clothing. The prisoner shall sign a

receipt for the articles and money returned to him.

(3) Any money or effects received for a prisoner from outside shall be treated in the same way.

(4) If a prisoner brings in any drugs or medicine, the medical officer shall decide what use shall be

made of them.

Notification of death, illness, transfer, etc.

44. (1) Upon the death or serious illness of, or serious injury to a prisoner, or his removal to an institution for the treatment of mental affections, the director shall at once inform the spouse, if the

prisoner is married, or the nearest relative and shall in any event inform any other person previously

designated by the prisoner.

- (2) A prisoner shall be informed at once of the death or serious illness of any near relative. In case of the critical illness of a near relative, the prisoner should be authorized, whenever circumstances allow, to go to his bedside either under escort or alone.
- (3) Every prisoner shall have the right to inform at once his family of his imprisonment or his transfer to another institution.

Removal of prisoners

45. (1) When the prisoners are being removed to or from an institution, they shall be exposed to public view as little as possible, and proper safeguards shall be adopted to protect them from insult, curiosity and publicity in any form.
- (2) The transport of prisoners in conveyances with inadequate ventilation or light, or in any way which would subject them to unnecessary physical hardship, shall be prohibited.
- (3) The transport of prisoners shall be carried out at the expense of the administration and equal conditions shall obtain for all of them.

Institutional personnel

46. (1) The prison administration shall provide for the careful selection of every grade of the personnel, since it is on their integrity, humanity, professional capacity and personal suitability for the work that the proper administration of the institutions depends.
- (2) The prison administration shall constantly seek to awaken and maintain in the minds both of the personnel and of the public the conviction that this work is a social service of great importance, and to this end all appropriate means of informing the public should be used.
- (3) To secure the foregoing ends, personnel shall be appointed on a full-time basis as professional prison officers and have civil service status with security of tenure subject only to good conduct, efficiency and physical fitness. Salaries shall be adequate to attract and retain suitable men and women; employment benefits and conditions of service shall be favourable in view of the exacting nature of the work.
47. (1) The personnel shall possess an adequate standard of education and intelligence.
- 8
- (2) Before entering on duty, the personnel shall be given a course of training in their general and specific duties and be required to pass theoretical and practical tests.
- (3) After entering on duty and during their career, the personnel shall maintain and improve their knowledge and professional capacity by attending courses of in-service training to be organized at suitable intervals.
48. All members of the personnel shall at all times so conduct themselves and perform their duties as to influence the prisoners for good by their example and to command their respect.
49. (1) So far as possible, the personnel shall include a sufficient number of specialists such as

psychiatrists, psychologists, social workers, teachers and trade instructors.

(2) The services of social workers, teachers and trade instructors shall be secured on a permanent basis, without thereby excluding part-time or voluntary workers.

50. (1) The director of an institution should be adequately qualified for his task by character, administrative ability, suitable training and experience.

(2) He shall devote his entire time to his official duties and shall not be appointed on a part-time basis.

(3) He shall reside on the premises of the institution or in its immediate vicinity.

(4) When two or more institutions are under the authority of one director, he shall visit each of them

at frequent intervals. A responsible resident official shall be in charge of each of these institutions.

51. (1) The director, his deputy, and the majority of the other personnel of the institution shall be able

to speak the language of the greatest number of prisoners, or a language understood by the greatest

number of them.

(2) Whenever necessary, the services of an interpreter shall be used.

52. (1) In institutions which are large enough to require the services of one or more full-time medical

officers, at least one of them shall reside on the premises of the institution or in its immediate vicinity.

(2) In other institutions the medical officer shall visit daily and shall reside near enough to be able to

attend without delay in cases of urgency.

53. (1) In an institution for both men and women, the part of the institution set aside for women shall

be under the authority of a responsible woman officer who shall have the custody of the keys of all

that part of the institution.

(2) No male member of the staff shall enter the part of the institution set aside for women unless accompanied by a woman officer.

(3) Women prisoners shall be attended and supervised only by women officers. This does not, however, preclude male members of the staff, particularly doctors and teachers, from carrying out

their professional duties in institutions or parts of institutions set aside for women.

54. (1) Officers of the institutions shall not, in their relations with the prisoners, use force except in

self-defence or in cases of attempted escape, or active or passive physical resistance to an order based

on law or regulations. Officers who have recourse to force must use no more than is strictly necessary

and must report the incident immediately to the director of the institution.

(2) Prison officers shall be given special physical training to enable them to restrain aggressive prisoners.

9

(3) Except in special circumstances, staff performing duties which bring them into direct contact with

prisoners should not be armed. Furthermore, staff should in no circumstances be provided with arms unless they have been trained in their use.

Inspection

55. There shall be a regular inspection of penal institutions and services by qualified and experienced inspectors appointed by a competent authority. Their task shall be in particular to ensure that these institutions are administered in accordance with existing laws and regulations and with a view to bringing about the objectives of penal and correctional services.

Part II

RULES APPLICABLE TO SPECIAL CATEGORIES

A. Prisoners under sentence

Guiding principles

56. The guiding principles hereafter are intended to show the spirit in which penal institutions should be administered and the purposes at which they should aim, in accordance with the declaration made under Preliminary Observation 1 of the present text.

57. Imprisonment and other measures which result in cutting off an offender from the outside world are afflictive by the very fact of taking from the person the right of self-determination by depriving him of his liberty. Therefore the prison system shall not, except as incidental to justifiable segregation or the maintenance of discipline, aggravate the suffering inherent in such a situation.

58. The purpose and justification of a sentence of imprisonment or a similar measure deprivative of liberty is ultimately to protect society against crime. This end can only be achieved if the period of imprisonment is used to ensure, so far as possible, that upon his return to society the offender is not only willing but able to lead a law-abiding and self-supporting life.

59. To this end, the institution should utilize all the remedial, educational, moral, spiritual and other forces and forms of assistance which are appropriate and available, and should seek to apply them according to the individual treatment needs of the prisoners.

60. (1) The regime of the institution should seek to minimize any differences between prison life and life at liberty which tend to lessen the responsibility of the prisoners or the respect due to their dignity as human beings.

(2) Before the completion of the sentence, it is desirable that the necessary steps be taken to ensure for the prisoner a gradual return to life in society. This aim may be achieved, depending on the case,

by a pre-release regime organized in the same institution or in another appropriate institution, or by release on trial under some kind of supervision which must not be entrusted to the police but should be combined with effective social aid.

61. The treatment of prisoners should emphasize not their exclusion from the community, but their continuing part in it. Community agencies should, therefore, be enlisted wherever possible to assist the staff of the institution in the task of social rehabilitation of the prisoners. There should be in connection with every institution social workers charged with the duty of maintaining and improving all desirable relations of a prisoner with his family and with valuable social agencies. Steps should be taken to safeguard, to the maximum extent compatible with the law and the sentence, the rights relating to civil interests, social security rights and other social benefits of prisoners.

10

62. The medical services of the institution shall seek to detect and shall treat any physical or mental illnesses or defects which may hamper a prisoner's rehabilitation. All necessary medical, surgical and psychiatric services shall be provided to that end.

63. (1) The fulfilment of these principles requires individualization of treatment and for this purpose a flexible system of classifying prisoners in groups; it is therefore desirable that such groups should be distributed in separate institutions suitable for the treatment of each group.

(2) These institutions need not provide the same degree of security for every group. It is desirable to provide varying degrees of security according to the needs of different groups. Open institutions, by the very fact that they provide no physical security against escape but rely on the self-discipline of the inmates, provide the conditions most favourable to rehabilitation for carefully selected prisoners.

(3) It is desirable that the number of prisoners in closed institutions should not be so large that the individualization of treatment is hindered. In some countries it is considered that the population of such institutions should not exceed five hundred. In open institutions the population should be as small as possible.

(4) On the other hand, it is undesirable to maintain prisons which are so small that proper facilities cannot be provided.

64. The duty of society does not end with a prisoner's release. There should, therefore, be governmental or private agencies capable of lending the released prisoner efficient after-care directed towards the lessening of prejudice against him and towards his social rehabilitation.

Treatment

65. The treatment of persons sentenced to imprisonment or a similar measure shall have as its purpose, so far as the length of the sentence permits, to establish in them the will to lead law-abiding and self-supporting lives after their release and to fit them to do so. The treatment shall be such as will encourage their self-respect and develop their sense of responsibility.

66. (1) To these ends, all appropriate means shall be used, including religious care in the countries where this is possible, education, vocational guidance and training, social casework, employment counselling, physical development and strengthening of moral character, in accordance with the individual needs of each prisoner, taking account of his social and criminal history, his physical and mental capacities and aptitudes, his personal temperament, the length of his sentence and his prospects after release.

(2) For every prisoner with a sentence of suitable length, the director shall receive, as soon as possible after his admission, full reports on all the matters referred to in the foregoing paragraph. Such reports shall always include a report by a medical officer, wherever possible qualified in psychiatry, on the physical and mental condition of the prisoner.

(3) The reports and other relevant documents shall be placed in an individual file. This file shall be kept up to date and classified in such a way that it can be consulted by the responsible personnel whenever the need arises.

Classification and individualization

67. The purposes of classification shall be:

(a) To separate from others those prisoners who, by reason of their criminal records or bad characters, are likely to exercise a bad influence;

(b) To divide the prisoners into classes in order to facilitate their treatment with a view to their social rehabilitation.

11

68. So far as possible separate institutions or separate sections of an institution shall be used for the treatment of the different classes of prisoners.

69. As soon as possible after admission and after a study of the personality of each prisoner with a sentence of suitable length, a programme of treatment shall be prepared for him in the light of the knowledge obtained about his individual needs, his capacities and dispositions.

Privileges

70. Systems of privileges appropriate for the different classes of prisoners and the different methods of treatment shall be established at every institution, in order to encourage good conduct, develop a sense of responsibility and secure the interest and co-operation of the prisoners in their treatment.

Work

71. (1) Prison labour must not be of an afflictive nature.

(2) All prisoners under sentence shall be required to work, subject to their physical and mental fitness

as determined by the medical officer.

(3) Sufficient work of a useful nature shall be provided to keep prisoners actively employed for a normal working day.

(4) So far as possible the work provided shall be such as will maintain or increase the prisoners, ability

to earn an honest living after release.

(5) Vocational training in useful trades shall be provided for prisoners able to profit thereby and especially for young prisoners.

(6) Within the limits compatible with proper vocational selection and with the requirements of institutional administration and discipline, the prisoners shall be able to choose the type of work they

wish to perform.

72. (1) The organization and methods of work in the institutions shall resemble as closely as possible

those of similar work outside institutions, so as to prepare prisoners for the conditions of normal occupational life.

(2) The interests of the prisoners and of their vocational training, however, must not be subordinated

to the purpose of making a financial profit from an industry in the institution.

73. (1) Preferably institutional industries and farms should be operated directly by the administration

and not by private contractors.

(2) Where prisoners are employed in work not controlled by the administration, they shall always be

under the supervision of the institution's personnel. Unless the work is for other departments of the

government the full normal wages for such work shall be paid to the administration by the persons to

whom the labour is supplied, account being taken of the output of the prisoners.

74. (1) The precautions laid down to protect the safety and health of free workmen shall be equally

observed in institutions.

(2) Provision shall be made to indemnify prisoners against industrial injury, including occupational

disease, on terms not less favourable than those extended by law to free workmen.

75. (1) The maximum daily and weekly working hours of the prisoners shall be fixed by law or by

administrative regulation, taking into account local rules or custom in regard to the employment of free

workmen.

12

(2) The hours so fixed shall leave one rest day a week and sufficient time for education and other activities required as part of the treatment and rehabilitation of the prisoners.

76. (1) There shall be a system of equitable remuneration of the work of prisoners.

(2) Under the system prisoners shall be allowed to spend at least a part of their earnings on approved

articles for their own use and to send a part of their earnings to their family.

(3) The system should also provide that a part of the earnings should be set aside by the administration so as to constitute a savings fund to be handed over to the prisoner on his release.

Education and recreation

77. (1) Provision shall be made for the further education of all prisoners capable of profiting thereby,

including religious instruction in the countries where this is possible. The education of illiterates and

young prisoners shall be compulsory and special attention shall be paid to it by the administration.

(2) So far as practicable, the education of prisoners shall be integrated with the educational system of

the country so that after their release they may continue their education without difficulty.

78. Recreational and cultural activities shall be provided in all institutions for the benefit of the mental

and physical health of prisoners.

Social relations and after-care

79. Special attention shall be paid to the maintenance and improvement of such relations between a

prisoner and his family as are desirable in the best interests of both.

80. From the beginning of a prisoner's sentence consideration shall be given to his future after release

and he shall be encouraged and assisted to maintain or establish such relations with persons or agencies outside the institution as may promote the best interests of his family and his own social rehabilitation.

81. (1) Services and agencies, governmental or otherwise, which assist released prisoners to reestablish

themselves in society shall ensure, so far as is possible and necessary, that released

prisoners be provided with appropriate documents and identification papers, have suitable homes and

work to go to, are suitably and adequately clothed having regard to the climate and season, and have

sufficient means to reach their destination and maintain themselves in the period immediately following their release.

(2) The approved representatives of such agencies shall have all necessary access to the institution

and to prisoners and shall be taken into consultation as to the future of a prisoner from the beginning

of his sentence.

(3) It is desirable that the activities of such agencies shall be centralized or co-ordinated as far as possible in order to secure the best use of their efforts.

B. Insane and mentally abnormal prisoners

82. (1) Persons who are found to be insane shall not be detained in prisons and arrangements shall be

made to remove them to mental institutions as soon as possible.

(2) Prisoners who suffer from other mental diseases or abnormalities shall be observed and treated in

specialized institutions under medical management.

(3) During their stay in a prison, such prisoners shall be placed under the special supervision of a medical officer.

13

(4) The medical or psychiatric service of the penal institutions shall provide for the psychiatric treatment of all other prisoners who are in need of such treatment.

83. It is desirable that steps should be taken, by arrangement with the appropriate agencies, to ensure

if necessary the continuation of psychiatric treatment after release and the provision of socialpsychiatric

after-care.

C. Prisoners under arrest or awaiting trial

84. (1) Persons arrested or imprisoned by reason of a criminal charge against them, who are detained

either in police custody or in prison custody (jail) but have not yet been tried and sentenced, will be

referred to as "untried prisoners" hereinafter in these rules.

(2) Unconvicted prisoners are presumed to be innocent and shall be treated as such.

(3) Without prejudice to legal rules for the protection of individual liberty or prescribing the procedure

to be observed in respect of untried prisoners, these prisoners shall benefit by a special regime which

is described in the following rules in its essential requirements only.

85. (1) Untried prisoners shall be kept separate from convicted prisoners.

(2) Young untried prisoners shall be kept separate from adults and shall in principle be detained in

separate institutions.

86. Untried prisoners shall sleep singly in separate rooms, with the reservation of different local custom in respect of the climate.

87. Within the limits compatible with the good order of the institution, untried prisoners may, if they so

desire, have their food procured at their own expense from the outside, either through the administration or through their family or friends. Otherwise, the administration shall provide their food.

88. (1) An untried prisoner shall be allowed to wear his own clothing if it is clean and suitable.

(2) If he wears prison dress, it shall be different from that supplied to convicted prisoners.

89. An untried prisoner shall always be offered opportunity to work, but shall not be required to work.

If he chooses to work, he shall be paid for it.

90. An untried prisoner shall be allowed to procure at his own expense or at the expense of a third

party such books, newspapers, writing materials and other means of occupation as are compatible with

the interests of the administration of justice and the security and good order of the institution.

91. An untried prisoner shall be allowed to be visited and treated by his own doctor or dentist if there

is reasonable ground for his application and he is able to pay any expenses incurred.

92. An untried prisoner shall be allowed to inform immediately his family of his detention and shall be

given all reasonable facilities for communicating with his family and friends, and for receiving visits

from them, subject only to restrictions and supervision as are necessary in the interests of the administration of justice and of the security and good order of the institution.

93. For the purposes of his defence, an untried prisoner shall be allowed to apply for free legal aid

where such aid is available, and to receive visits from his legal adviser with a view to his defence and

to prepare and hand to him confidential instructions. For these purposes, he shall if he so desires be

supplied with writing material. Interviews between the prisoner and his legal adviser may be within

sight but not within the hearing of a police or institution official.

D. Civil prisoners

14

94. In countries where the law permits imprisonment for debt, or by order of a court under any other

non-criminal process, persons so imprisoned shall not be subjected to any greater restriction or severity than is necessary to ensure safe custody and good order. Their treatment shall be not less favourable than that of untried prisoners, with the reservation, however, that they may possibly be

required to work.

E. Persons arrested or detained without charge

95. Without prejudice to the provisions of article 9 of the International Covenant on Civil and Political

Rights, persons arrested or imprisoned without charge shall be accorded the same protection as that

accorded under part I and part II, section C. Relevant provisions of part II, section A, shall likewise be

applicable where their application may be conducive to the benefit of this special group of persons in

custody, provided that no measures shall be taken implying that re-education or rehabilitation is in any

way appropriate to persons not convicted of any criminal offence.